

آزمون ۱۰ از ۱۰

شرکت تعاونی خدمات آموزشی کارکنان
سازمان سنجش آموزش کشور

اگر دانشگاه اصلاح شود مملکت اصلاح می‌شود.
امام خمینی (ره)

**پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی
سنجش دهم - جامع نوبت دوم
(۱۴۰۳/۰۲/۲۸)**

ادبیات و علوم انسانی (دهم)

کارنامه آزمون، عصر روز برگزاری آن از طریق سایت اینترنتی زیر قابل مشاهده می‌باشد:

www.sanjeshserv.ir

مدیران، مشاوران و دبیران محترم دبیرستان‌ها و مراکز آموزشی

به منظور فراهم نمودن زمینه ارتباط مستقیم مدیران، مشاوران و دبیران محترم دبیرستان‌ها و مراکز آموزشی همکار در امر آزمون‌های آزمایشی سنجش و بهره‌مندی از نظرات ارزشمند شما عزیزان در خصوص این آزمون‌ها، آدرس پست الکترونیکی test@sanjeshserv.com معرفی می‌گردد. از شما عزیزان دعوت می‌شود، دیدگاه‌های ارزشمند خود را از طریق آدرس فوق با مدیر تولیدات علمی و آموزشی این مجموعه در میان بگذارید.

 @sanjesheducationgroup

 @sanjeshserv

کانال‌های ارتباطی:

ریاضی و آمار (۱)

۱. گزینه ۲ درست است.

عدد موردنظر را فرض X می‌کنیم:

$$x = \frac{1}{3}x^2 - 2x \Rightarrow \frac{1}{3}x^2 - 3x = 0 \Rightarrow x\left(\frac{1}{3}x - 3\right) = 0$$

$$\Rightarrow \begin{cases} x = 0 \notin \mathbb{N} \\ \frac{1}{3}x - 3 = 0 \Rightarrow \frac{1}{3}x = 3 \Rightarrow x = 9 \end{cases}$$

۲. گزینه ۳ درست است.

مجموع ریشه‌ها $s = \frac{-b}{a}$ و ضرب ریشه‌ها $p = \frac{c}{a}$ ؛ پس:

$$\frac{-(m+1)}{m} = \frac{-5}{4} \Rightarrow 4m + 4 = 5m \Rightarrow m = 4 \Rightarrow m^2 + 1 = 17$$

۳. گزینه ۱ درست است.

در این معادله $p = -3, s = -5$ پس دو ریشهٔ مختلف‌العلامه داریم که ریشه منفی از لحاظ قدر مطلق بزرگ‌تر است.
 $2\alpha + 3\beta < 0$ پس $\alpha > 0, \beta < 0, |\beta| > |\alpha|$ است

$$|2\alpha + 3\beta| - |2\alpha| + |\beta| = -2\alpha - 3\beta - 2\alpha - \beta = -4\alpha - 4\beta = -4(\alpha + \beta) = -4(-5) = 20$$

۴. گزینه ۱ درست است.

$$2 + \frac{1}{x^2} = -\frac{3}{x} \xrightarrow{\times x^2} 2x^2 + 1 = -3x \Rightarrow 2x^2 + 3x + 1 = 0 = \begin{cases} \Delta = b^2 - 4ac \\ x = \frac{-b \pm \sqrt{\Delta}}{2a} \end{cases}$$

$$\Delta = 3^2 - 4 \times 2 \times 1 = 1 \Rightarrow x_{1,2} = \frac{-3 \pm \sqrt{1}}{2 \times 2} \Rightarrow \begin{cases} x_1 = \frac{-3+1}{4} = \frac{-1}{2} \\ x_2 = \frac{-3-1}{4} = -1 \end{cases} \Rightarrow x_1 + x_2 = \frac{-1}{2} - 1 = \frac{-3}{2}$$

هر دو جواب قابل قبول است (مخرج کسرها صفر نمی‌شود).

نکته: در معادله $2x^2 + 3x + 1 = 0$ داریم:

$$s = x_1 + x_2 = -\frac{a}{b} = -\frac{3}{2}$$

۵. گزینه ۲ درست است.

می‌دانیم در نمودار یک تابع، هر خطی موازی محور Y باید نمودار را حداکثر در یک نقطه قطع کند. اما در گزینهٔ ۲ نمودار تابع در نقطهٔ $X = 0$ نمودار تابع را در دو نقطه قطع می‌کند، پس تابع نیست.

۶. گزینه ۳ درست است.

$$f(0) + f(1-x) = \frac{0+1}{0-1} + \left(\frac{(1-x)^2 + 1}{(1-x)^2 - 1} \right) = -1 + \left(\frac{1+x^2 - 2x + 1}{1+x^2 - 2x - 1} \right) = -1 + \frac{x^2 - 2x + 2}{x^2 - 2x} =$$

$$\frac{-x^2 + 2x + x^2 - 2x + 2}{x^2 - 2x} = \frac{2}{x^2 - 2x}$$

۷. گزینه ۴ درست است.

ضابطه تابع خطی به صورت $f(x) = ax + b$ است. چون این خط از نقاط $\begin{bmatrix} 3 \\ 5 \end{bmatrix}$ و $\begin{bmatrix} 2 \\ 2 \end{bmatrix}$ می‌گذرد، پس در معادله خط صدق می‌کند؛ داریم:

$$\begin{cases} f(2) = 2 \Rightarrow 2 = 2a + b \\ f(3) = 5 \Rightarrow 5 = 3a + b \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} -2a - b = -2 \\ 3a + b = 5 \end{cases} \Rightarrow a = 3$$

$$2a + b = 2 \xrightarrow{a=3} 6 + b = 2 \Rightarrow b = -4$$

در نتیجه:

$$f(x) = ax + b \xrightarrow{a=3, b=-4} f(x) = 3x - 4$$

$$\begin{cases} f(x) = 0 \xrightarrow{\text{طول از مبدأ}} 0 = 3x - 4 \Rightarrow x = \frac{4}{3} \Rightarrow \frac{\text{طول از مبدأ}}{\text{عرض از مبدأ}} = \frac{4}{-4} = -\frac{1}{3} \\ x = 0 \xrightarrow{\text{عرض از مبدأ}} f(x) = -4 \end{cases}$$

۸. گزینه ۱ درست است.

در تابع درجه دوم نقطهٔ ماکسیمم در رأس سهمی اتفاق می‌افتد. بنابراین، عرض رأس سهمی \max مقدار سهمی است:

$$y = (k+1)x^2 - 2x - 1 \Rightarrow y = -\frac{\Delta}{4a} \Rightarrow 1 = \frac{4ac - b^2}{4a}$$

$$a = k+1, b = -2, c = -1$$

$$\Rightarrow 1 = \frac{4(k+1)(-1) - (-2)^2}{4(k+1)} \Rightarrow 4k + 4 = -4k - 4 - 4 \Rightarrow 8k = -12 \Rightarrow k = -\frac{3}{2}$$

۹. گزینه ۳ درست است.

$$\text{ریاضی} \rightarrow \frac{60}{100} \times 18 = 10,8$$

$$\text{فلسفه} \rightarrow \frac{80}{100} \times 19 = 15,2$$

$$\text{ادبیات} \rightarrow \frac{90}{100} \times 18 = 16,2$$

$$\text{زبان} \rightarrow \frac{50}{100} \times 16 = 8$$

$$\text{علوم اجتماعی} \rightarrow \frac{100}{100} \times 20 = 20$$

$$x = \frac{10,8 + 15,2 + 16,2 + 8 + 20}{5} = \frac{70,2}{5} = 14,04$$

۱۰. گزینه ۴ درست است.

$$\begin{cases} 2y - 4x = 6 \xrightarrow{+2} y - 2x = 3 \rightarrow y = 2x + 3 \\ y = x^2 - 3x + 1 \end{cases} \rightarrow \begin{cases} y = x^2 - 3x + 1 \\ y = 2x + 3 \end{cases}$$

$$x^2 - 3x + 1 = 2x + 3 \Rightarrow x^2 - 3x + 1 - 2x - 3 = 0 \Rightarrow x^2 - 5x - 2 = 0$$

$$\Delta = b^2 - 4ac = (-5)^2 - 4(1)(-2) = 25 + 8 = 33$$

چون Δ مثبت شده پس ۲ ریشه حقیقی متمایز داریم یعنی خط و سهمی در ۲ نقطه یکدیگر را قطع کرده‌اند.
 $x = \frac{-b \pm \sqrt{\Delta}}{2a}$

۱۱. گزینه ۳ درست است.

$f = g$ را حل کنیم:

$$x^2 + 4x - 5 = x^2 - 7x + 17 \Rightarrow 4x + 7x = 17 + 5 \Rightarrow 11x = 22 \Rightarrow x = 2$$

یک نقطه برخورد

۱۲. گزینه ۳ درست است.

با توجه به شکل، جهت رو به پایین است پس ضریب x^2 منفی است و از طرفی دو ریشه، (محل برخورد با محور طول‌ها)

مختلف‌العلامه داریم پس $\frac{c}{a} < 0$

۱۳. گزینه ۴ درست است.

$$x = 1 \rightarrow y = \frac{2(1)+1}{3} = 1 \rightarrow c \text{ یا } d$$

$$x = -2 \rightarrow y = \frac{2(-2)+1}{3} = -1 \rightarrow c \text{ یا } d$$

$$y = 0 \rightarrow \frac{2x+1}{3} = 0 \rightarrow 2x+1=0 \rightarrow 2x=-1 \rightarrow x = -\frac{1}{2} \rightarrow b \text{ یا } a$$

$$y = 3 \rightarrow \frac{2x+1}{3} = 3 \rightarrow 2x+1=9 \rightarrow 2x=9-1 \rightarrow 2x=8 \rightarrow x = \frac{8}{2} = 4 \rightarrow b \text{ یا } a$$

$$a \times b - c \times d =$$

$$-\frac{1}{2} \times 4 - 1 \times (-1) = -2 + 1 = -1$$

۱۴. گزینه ۲ درست است.

هزینه - درآمد = معادله سود

$$P(x) = -x^2 + 3 \cdot x - (7x + 126) = -x^2 + 23x - 126$$

در نقاط سر به سر سود صفر خواهد بود بنابراین در قدر مطلق اختلاف ریشه‌های معادله $P(x)$ شرکت در سود خواهد بود:

$$|x_1 - x_2| = \frac{\sqrt{\Delta}}{|a|} = \frac{\sqrt{(23)^2 - 4(-1)(-126)}}{|-1|} = \frac{\sqrt{529 - 504}}{1} = \sqrt{25} = 5$$

۱۵. گزینه ۲ درست است.

در حالت کلی اگر تمام داده‌ها را در عددی ضرب یا تقسیم کنیم، انحراف معیار در قدرمطلق آن عدد ضرب یا تقسیم می‌شود و اگر به تمام داده‌ها عددی، کم یا زیاد کنیم، انحراف معیار ثابت می‌ماند. بنابراین در این سؤال، داریم:

$$\sigma_{\text{جدید}} = 2 \cdot \sigma_{\text{قدیم}} = 2 \times 4 = 8$$

۱۶. گزینه ۴ درست است.

$$\bar{X} = \frac{5 \times 4 + 9 \times 3 + 13 \times a + 17 \times 2}{4 + 3 + a + 2} = 10 \Rightarrow 81 + 13a = 90 + 10a \Rightarrow 3a = 9 \Rightarrow a = 3$$

۱۷. گزینه ۴ درست است.

در حالت کلی زاویه در نمودار دایره‌ای از رابطه $\alpha_i = \frac{f_i}{n} \times 360$ به دست می‌آید. بنابراین:

$$\alpha_1 = \frac{f_1}{n} \times 360 = \frac{110}{720} \times 360 = 55^\circ, f_2 = 180 - 110 = 70$$

$$\alpha_p = \frac{f_p}{n} \times 360 = \frac{70}{720} \times 360 = 35^\circ \Rightarrow \alpha_1 - \alpha_p = 55^\circ - 35^\circ = 20^\circ$$

۱۸. گزینه ۴ درست است.

با توجه به نمودار جعبه‌ای داده‌شده، میانه ۸ است و دامنه میان چارکی به صورت $Q_3 - Q_1 = 14 - 6 = 8$ است. بنابراین گزینه‌های ۱ و ۲ درست‌اند. با توجه به فاصله میان چارک سوم و میانه، پراکندگی داده‌ها در سمت راست جعبه بیشتر است. بنابراین گزینه ۴ نادرست است.

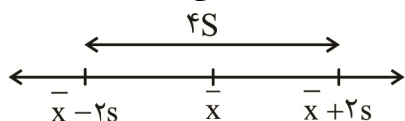
۱۹. گزینه ۴ درست است.

در حالت کلی تعداد متغیرهای نمودار راداری از رابطه زیر به دست می‌آید:

$$\text{زاویه میان شعاع‌ها} \div 360 = \text{تعداد شعاع‌ها. بنابراین تعداد متغیرها برابر } 9 = \frac{360}{40} \text{ است.}$$

۲۰. گزینه ۱ درست است.

در نمودار خم به‌هنگار ۹۶ درصد داده‌ها در فاصله $(\bar{X} - 2S, \bar{X} + 2S)$ قرار دارند که از این فاصله $4S$ می‌باشد.

$$(4, 16) \rightarrow \text{فاصله} = 16 - 4 = 12 \Rightarrow 4S = 12 \rightarrow S = 3$$

$$\text{واریانس} = (\text{انحراف معیار})^2 = 3^2 = 9$$

$$\text{مجموع مجزورات داده‌ها} = \frac{\text{مجموع مجزورات داده‌ها}}{\text{تعداد}} = \frac{X}{20} - (10)^2 \Rightarrow 9 = \frac{X}{20} - (10)^2 \Rightarrow \frac{X}{20} = 109 \Rightarrow X = 2180$$

مجموع یا مجزورات داده‌ها

علوم و فنون ادبی (۱)

۲۱. گزینه ۴ درست است.

اصلاح گزینه‌های نادرست:

(۱) در این کتاب مقصود ما از متن، آثار شعر و نثر فارسی است.

(۲) خواندن دقیق متن، نخستین گام مؤثر در رویارویی با متون است.

(۳) هر چیزی که ذهن ما را به پویایی درآورد، «متن» است. (علوم و فنون ادبی ۱ - ص ۱۲ و ۱۳)

۲۲. گزینه ۲ درست است.

اصلاح عبارات نادرست عبارت‌اند از:

(الف) زبان ایرانیان پیش از اسلام که ریشه و مادر زبان امروز ایران است، پارسی یا فارسی نامیده می‌شود.

(ب) زبان پارسی در دوره اشکانیان رایج بود و تا اوایل دوره ساسانی نیز آثاری به این زبان، تألیف می‌شده است.

(ت) اشعار کمی به زبان پهلوی در دست است. بعضی از قطعات، بازمانده اشعار تعلیمی و اخلاقی‌اند. (علوم و فنون ادبی ۱ - ص ۳۸ تا ۴۰)

۲۳. گزینه ۴ درست است.

هر یک از عبارات به ترتیب معرف آثار زیر هستند:

۱- تاریخ طبری: «تاریخ الرسل و الملوک» یا «تاریخ طبری» تألیف محمدبن جریر طبری به زبان عربی است، و «تاریخ بلعمی»،

ترجمه تاریخ طبری، به انضمام دخل و تصرف و افزایش اطلاعات دیگر به قلم ابوعلی بلعمی است. ۲- تاریخ بلعمی ۳- ترجمه

تفسیر طبری (اصل کتاب به عربی از محمدبن جریر طبری است). ۴- شاهنامه ابومنصوری (علوم و فنون ادبی ۱ - ص ۴۴ و

(۴۵)

۲۴. گزینه ۴ درست است.

«التفهیم» تألیف ابوریحان بیرونی از آثار نثر دوره سامانی و دارای ویژگی‌های بهره‌گیری کمتر از لغات عربی، کوتاهی جملات و افزایش کاربرد نشانه‌های جمع فارسی بر جمع عربی است.

گزینه پاسخ از ویژگی‌های آثار نثر دوره غزنوی و سلجوقی است. (علوم و فنون ادبی ۱ - ص ۶۴، ۶۵)

۲۵. گزینه ۲ درست است.

بررسی گزینه‌های غیرپاسخ:

(ب) از ویژگی‌های فکری نثر دوره سامانی است.

(ت) از ویژگی‌های زبانی شعر سبک خراسانی است. (علوم و فنون ادبی ۱ - ص ۶۲ تا ۶۴)

۲۶. گزینه ۳ درست است.

«کلیله و دمنه» از آثار منثور اواسط نیمه اول قرن ششم و دارای نثر فنی است. در متن ارائه شده استفاده از سجع بین جفت کلمات بود / نمود * بترسید / اندیشید * باز گردم / گیرم / روم * آویزد / فرود آید، مشهود است. متن فاقد ویژگی‌های دیگر است. (علوم و فنون ادبی ۱ - ص ۸۵)

۲۷. گزینه ۱ درست است.

براساس طبقه‌بندی ارسطو، سبک شعر براساس «نام، زمان و دوره اثر، موضوع و نوع، محیط جغرافیایی، مخاطب، هدف و قلمرو دانشی» طبقه‌بندی شده است. اگر به مثال «دوره مشروطه» برای «زمان و دوره اثر» و «سبک آذربایجانی و سبک خراسانی» برای «محیط جغرافیایی» دقت کنید، مطابقت دیدگاه ملک‌الشعرا در طبقه‌بندی سبک شعر بر این دو دیدگاه ارسطو پی می‌برید.

توجه داشته باشید که در مطالعه سبک‌شناسی دقت به تمامی جزئیات و مثال‌ها بسیار ضروری است.

(علوم و فنون ادبی ۱ - ص ۶۰ و ۶۱)

۲۸. گزینه ۱ درست است.

بررسی ویژگی‌های هر گزینه:

(۱) نادرست است و اصلاح آن عبارت است از:

«کاهش سادگی و روانی کلام و حرکت به سوی دشواری متن» از ویژگی‌های زبانی شعر این قرن‌ها است.

(۲) از ویژگی‌های ادبی شعر این دوره است.

(۳ و ۴) از ویژگی‌های عمده نثر این دوره هستند. (علوم و فنون ادبی ۱ - ص ۸۴ و ۸۵)

۲۹. گزینه ۳ درست است.

در این بیت شاعر با تکرار پنج بار هریک از واج‌های صامت «ل» و «ب» موسیقی محسوس تری را ایجاد کرده است. در مصراع اول سایر گزینه‌ها واج‌های مصوت کوتاه موسیقی ایجاد کرده‌اند. می‌دانیم که موسیقی واج‌های صامت از مصوت محسوس تر است. بررسی واج‌های ابیات:

(۱) تکرار پنج بار مصوت «ب»

(۲) تکرار سه بار مصوت کوتاه «ل» به‌طور متوالی

(۴) تکرار چهار بار مصوت کوتاه «ب» و چهار بار صامت «ل» (علوم و فنون ادبی ۱ - ص ۲۷)

۳۰. گزینه ۲ درست است.

در این بیت شاعر با تکرار «برو»، «که»، «چه»، «بیا» و «به» پنج بار از آرایه تکرار استفاده کرده است.

بررسی تکرار در گزینه‌های دیگر:

(۱) تکرار «نفس»، «زمان»، «تو»

(۳) تکرار «مرو»، «زود»، «بگو»، «دیر»

(۴) تکرار «بده»، «بنه» (علوم و فنون ادبی ۱ - ص ۲۷)

۳۱. گزینه ۳ درست است.

در عبارت این گزینه، «فروآرد» با «دارد» سجع مطرف ایجاد کرده است. (توجه داشته باشید که «نکو» جزء پایه سجع نیست. چون واژه مستقل در نقش مسند است. اما «فرو» پیشوند فعل و بخشی از آن است.)

در سایر گزینه‌ها سجع‌ها درست معرفی شده‌اند. (علوم و فنون ادبی ۱ - ص ۵۲)

۳۲. گزینه ۱ درست است.

(می‌دانیم که: سجع متوازی موسیقایی‌ترین نوع سجع است و سجع «مطرف» و «متوازن» در درجهٔ بعدی قرار می‌گیرند) البته کتاب برای این دو ترتیبی نیاورده است. توجه داشته باشید فقط گزینه ۱ سجع متوازی را در ابتدا آورده است. لذا سایر گزینه‌ها نمی‌توانند جواب باشند).

بررسی سجع‌ها به ترتیب ارزش موسیقایی:

(ب) نفیس - خسیس: متوازی

(الف) کرد - گسترده: مطرف

(پ) پاک - صاف: متوازن (علوم و فنون ادبی ۱ - ص ۵۳)

۳۳. گزینه ۳ درست است.

(توجه داشته باشید که برای یافتن موازنه یا ترصیع تمامی واژه‌ها را بررسی کنید. چون ممکن است در اوایل مصراع‌ها واژه‌های مسجع برابر هم باشند اما این برابری تا پایان ادامه نیابد.) در این بیت به جز واژه‌های «یمین و امین» و «دُول و ملل» سایر واژه‌ها با هم سجع نیستند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) یکی همچو دیبای چینی منقش

↓ ↓ ↓ ↓ ↓

یکی همچو ارتنگ مانی مصور

(۲) کجا جای بزم است گل‌های بی‌حد

↓ ↓ ↓ ↓ ↓

کجا جای صید است مرغان بی‌مر

(۴) دری را از او مهر خوانده‌است مشرق

↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓

دری را از او ماه خوانده‌است خاور

(علوم و فنون ادبی ۱ - ص ۷۳)

۳۴. گزینه ۲ درست است.

در این بیت برابری سجع‌های متوازی موازنه ایجاد کرده است. در سایر گزینه‌ها برابر هم قرار گرفتن سجع‌های متوازی و متوازن موازنه ساخته است.

بررسی موازنه و ترصیع در ابیات:

(۱) اندر آن دریا سُماری وان سُماری جانور

↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓

وندر آن گردون ستاره وان ستاره بی‌مدار

(۲) سبزه اندر سبزه بینی چون سپهر اندر سپهر

↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓

خیمه اندر خیمه بینی چون حصار اندر حصار

(۳) هر کجا کهسار باشد آن سُماری کوه‌بر

↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓

هر کجا خورشید باشد آن ستاره سایه‌دار

۴) همچو زلف نیکوان خردساله تاب‌خورد

↓ ↓ ↓ ↓ ↓

همچو عهد دوستان سالخورده استوار

(علوم و فنون ادبی ۱ - ص ۷۴)

۳۵. گزینه ۱ درست است.

بررسی جناس‌ها در ابیات:

۱) جناس همسان: (در: حرف اضافه - در: اسم، ورودی)، (بر: اسم، آغوش - بر: حرف اضافه) (توجه داشته باشید که دست کم یکی از پایه‌های جناس باید معنای لغوی داشته باشد و دو واژه دستوری که معنای لغوی ندارند حتی با اختلاف در کاربرد هم جناس ایجاد نمی‌کنند؛ مانند «چون: حرف اضافه» و «چون: پیوند وابسته‌ساز»)

۲) بحر - بر: جناس ناهمسان (توجه داشته باشید که «در» حرف اضافه است و اختلاف معنایی ندارد پس جناس نیست).

۳) چَم - چَر: جناس ناهمسان (سایر واژه‌ها تکرار هستند نه جناس)

۴) «مظفّر» و «ظفّر» تنها اشتقاق دارند اما به خاطر داشتن بیش از یک اختلاف، شرایط جناس را ندارند. «مظفّر» علاوه بر یک واج بیشتر (م) به خاطر تشدید یک واج صامت (ف) هم بیشتر دارد. (البته مصوّت کوتاه در جناس افزایشی نادیده گرفته می‌شود. مانند جود - سُجود) (علوم و فنون ادبی ۱ - ص ۹۷)

۳۶. گزینه ۴ درست است.

۱) نَظَر - مَنظَر: جناس ناهمسان افزایشی و اشتقاق

۲) زمانه (روزگار) - زمان (وقت): جناس ناهمسان افزایشی و اشتقاق

۳) نامه (چیزی که به نام کسی می‌نویسند) - نام (نشان): جناس ناهمسان افزایشی و اشتقاق

۴) «طلعت، طلوع، طالع»: اشتقاق (اختلاف این واژه‌ها بیش از یک مورد است و تنها اشتقاق دارند).

(علوم و فنون ادبی ۱ - ص ۹۹)

۳۷. گزینه ۴ درست است.

۱) راهی: راهی / رهی: نجات یابی

۲) چین: چین و شکن / چین: کشور چین

۳) دوش: کتف / دوش: دیشب

۴) در جنگ: ردیف است چون «جنگ» هر دو به یک معنی «دست» است، جناس شکل نگرفته است.

(علوم و فنون ادبی ۱ - ترکیبی درس ۱۱ و ۱۲)

۳۸. گزینه ۴ درست است.

۱) مرغکانت و کودکانت / برچینند و برکنند: ذوقافیتین است.

۲) عابدند و ساجدند / معبود و مسجود: ذوقافیتین است.

۳) شکر و قمر / خیزد و ریزد: ذوقافیتین است.

۴) میخانه و جانانه: قافیۀ اصلی «نهادیم و نهادیم» در یک معنی و ردیف است. (علوم و فنون ادبی ۱ - ص ۹۴)

۳۹. گزینه ۳ درست است.

۳) بگذردین: مفتعلن / کاروان: فاعلن / گرفتند: مفاعیل / مصطفی: فاعلن

۱) مژد دهد: مفتعلن / سایه‌ای: فاعلن / خرابیم: مفاعیل / ز چه رو: فعلن

۲) همدم من: مفتعلن / عاشقی: فاعلن / بنازیم: مفاعیل / نَبَرَد: فعلن

۴) با تو خوشم: مفتعلن / بت شکن: فاعلن / بیفروز: مفاعیل / هیجان: فعلن (علوم و فنون ادبی ۱ - ص ۶۷؛ سطح دشواری: متوسط)

۴۰. گزینه ۳ درست است.

فَ لَکَ دَرِ قَاصِدِ آ زَا رَمَ چَ را یی

U - - - U / - - - U / - - - U (علوم و فنون ادبی ۱ - ص ۶۷؛ سطح دشواری: آسان)

۴۱. گزینه ۳ درست است.

ت ب و د	ک ک سی مس	ت چ ح جت	ب خ را با
- UU	- - UU	- - UU	- - UU

زان س رست	زین س ر گر	۱- عاشی قی گر
U -	- U	- - U -

زی ن ت من	گل ب ن با	نع م ت من	۲- باغ پ رز
- UU -	- UU -	- UU -	- UU -

ت ب مس تی	ب م سا قا	ش ب رس تی	۴- چ آ زین هو
- - UU	- - UU	- - UU	- - UU

(علوم و فنون ادبی ۱ - ص ۶۷؛ سطح دشواری: متوسط)

۴۲. گزینه ۲ درست است.

در ج و ا ب	م ن ک ن د	هر ک ت ا م
U -	- UU -	- UU -

(علوم و فنون ادبی ۱ - ص ۵۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۴۳. گزینه ۱ درست است.

در واژه‌های آشنایی، آیین و سودان ← ی ← مصوت همواره دومین واج در هجاست.
در بقیه واژه‌ها (ی) و (و) صامت هستند. (علوم و فنون ادبی ۱ - ص ۵۱؛ سطح دشواری: آسانی)

۴۴. گزینه ۳ درست است.

۳) آن ش ب قد	ری ک گو ید	ده ل خ ل و ت	۱م ش ب ست
- U	- - U -	- - U -	U -

۱) ای سا ر بان	آ هس ت ران	کا را م جا	نم می ر ود
- U - -	- U - -	- U - -	- U - -

۲) ن دا نس تم	ک این سو دا	م را زین سان	ک ن د م ج نون
- - - U	- - - U	- - - U	- - - U

۴) آن کیست کز	رو ی ک رم	با من و فا	دا ری ک ن د
- U - -	- U	- U - -	- U - -

(علوم و فنون ادبی ۱ - ص ۶۷؛ سطح دشواری: متوسط)

۴۵. گزینه ۴ درست است.

مفهوم بیت پایان عمر است که در صورت سؤال دیده نمی‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها: مفهوم بیت صورت سؤال شکایت از بخت و روزگار است که در سایر ابیات هم این مفهوم آمده است.
(علوم و فنون ادبی ۱ - ص ۱۰۴)

۴۶. گزینه ۲ درست است.

مفهوم بیت محدودیت آگاهی بشری است که از صورت سؤال و این بیت برداشت می‌شود.
بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) باخبر بودن معشوق از درد و درمان عاشق

(۳) عشق به زیبایی معشوق

(۴) قابل توصیف نبودن معشوق (علوم و فنون ادبی ۱ - ص ۶۶)

۴۷. گزینه ۳ درست است.

شاعر علت اصلی رسیدن پیری را قضا و سرنوشت می‌داند. مفهوم «قضا و سرنوشت» در این بیت آمده است که با صورت سؤال قرابت دارد.
بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) گذر تدریجی عمر با هر نفس کشیدن

(۲) دعوت به جبران خوشی از دست‌رفته (توجه داشته باشید که واژه مشترک نمی‌تواند معیار خوبی برای شناسایی یک مفهوم باشد. در این بیت «قضا کردن» به معنای جبران چیزی است که زمان آن گذشته و از دست رفته باشد و معنای «سرنوشت» ندارد.)

(۴) شاعر به نحس و سعد برجیس و کیوان اشاره کرده است که قرابتی با صورت سؤال ندارد چون شاعر در صورت سؤال تأثیر سعد و نحس ستارگان را انکار می‌کند. (علوم و فنون ادبی ۱ - ص ۶۵)

۴۸. گزینه ۴ درست است.

مفهوم متن صورت سؤال ارزشمندی وجود انسان و دور شدن او از این جایگاه ارزشمند و ندانستن قدر عمر است. در بیت گزینه ۴ به هیچ‌یک از این مفاهیم اشاره نشده است. در این بیت به دل‌بستگی افراد ضعیف به مال دنیا و گرایش عارفان به جهان باقی تأکید شده است.
بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) دور شدن انسان از جایگاه ارزشمند خود.

(۲) توصیه به دانستن قدر عمر

(۳) تأکید بر ارزشمندی وجود انسان و برحذر داشتن او از غفلت از جایگاه ارزشمند خود.

(علوم و فنون ادبی ۱ - ص ۱۶)

۴۹. گزینه ۲ درست است.

مفهوم بیت صورت سؤال غم‌پرستی عاشق و ترجیح دادن غم معشوق بر خوشی‌های دنیاست. در بیت گزینه ۲ به غصه خوردن شاعر در این که با غم معشوق چه کار کند، اشاره شده است. این مفهوم با صورت سؤال قرابتی ندارد.

بررسی سایر گزینه‌ها: در سایر گزینه‌ها به غم‌پرستی عاشق و ارزشمندی غم معشوق برای عاشق اشاره شده است.

(علوم و فنون ادبی ۱ - ص ۲۴؛ سطح دشواری: متوسط)

۵۰. گزینه ۳ درست است.

در این بیت معشوقی توصیف می‌شود که از زیباییان دو عالم برتر است و عاشق در روز قیامت هم او را بر تمامی زیبارویان ترجیح می‌دهد. این توصیف نشانه‌ای از معشوق زمینی را در بر ندارد.

بررسی نشانه‌های معشوق زمینی در سایر گزینه‌ها:

(۱) دیدن شمایل (شکل و ترکیب و ظاهر) معشوق

(۲) پوشیدن روی (مگر تو روی بیوشی...) و دیدن روی معشوق

(۴) مویی از وجود معشوق (علوم و فنون ادبی ۱ - ص ۶۳)

جامعه‌شناسی (۱)

۵۱. گزینه ۴ درست است.

- پیامدهای غیرارادی کنش، به اراده افراد انسانی بستگی ندارد. (ردّ گزینه ۱) این دسته از پیامدها، کنش نیستند که لازم باشد کنشگری

آن‌ها را اراده کند بلکه نتیجه طبیعی کنش‌اند. (ردّ گزینه ۲) پیامدهای غیرارادی کنش، قطعی است یعنی حتماً انجام می‌شود.
- برای انجام کنش، علاوه بر آگاهی، اراده انسان نیز ضروری است زیرا ممکن است فردی به کاری آگاه باشد؛ ولی تصمیم به انجام آن نگیرد. پرسش «چرا چنین کاری کردی؟» بیانگر ویژگی هدفدار بودن کنش است. (ردّ گزینه ۳) (جامعه‌شناسی ۱ - درس ۱ - ص ۴ و ۷)
۵۲. گزینه ۲ درست است.

با بروز نقصان و کاستی در تعداد افراد چنین گروه‌هایی، کمابیش زندگی و دوام آن‌ها با تهدید روبه‌رو می‌گردد و در مقابل با افزایش جمعیت یک قوم، امکان تأثیرگذاری آن بر سایر فرهنگ و آیین‌ها افزایش می‌یابد. به همین دلیل در هر جامعه‌ای میزان گرایش افراد و خانواده‌ها به فرزند آوری، از نظر کمی و کیفی اهمیت فراوان دارد. (جامعه‌شناسی ۱ - درس ۲ - ص ۱۷)
۵۳. گزینه ۳ درست است.

توضیح عبارات نادرست:
- پدیده‌های اجتماعی همانند پدیده‌های طبیعی نیستند در حالی که پدیده‌های اجتماعی را انسان خلق می‌کنند ولی پدیده‌های طبیعی را انسان‌ها خلق نکرده‌اند.
- عضویت در جهان اجتماعی و نظم میان اعضای آن، قراردادی و اعتباری است نه تکوینی. یعنی با اراده و آگاهی انسان‌ها تعریف می‌شود. (جامعه‌شناسی ۱ - درس‌های ۲ و ۳ - ص ۱۴، ۲۲، ۲۴ و ۳۱)
۵۴. گزینه ۱ درست است.

با توجه به طیف خرد و ذهنی، کلان و عینی، خرد و عینی و کلان و ذهنی، مثال‌های گزینه ۱ (علاقه به گل رز - برگزاری مسابقات فوتبال - افطار کنار مزار شهدا و عدالت اجتماعی) بیانگر طیف مذکور می‌باشد.
(جامعه‌شناسی ۱ - درس ۴ - ص ۱۴، ۳۰، ۳۱ و ۳۲)
۵۵. گزینه ۳ درست است.

- اینکه جمعیت یک جامعه، کم یا زیاد می‌شود، اقتصاد آن رشد یا افول می‌کند و زبان و لهجه مردم دگرگون می‌شود، از نوع تفاوت مربوط به **لایه‌های سطحی جهان اجتماعی** است و درون یک جهان اجتماعی واحد رخ می‌دهد.
- با توجه به «جهان‌های اجتماعی در عرض هم»، جهان‌های اجتماعی شبیه یکدیگر و همانند یک نوع موجود زنده، درست نیست.
در گزینه ۲ و ۴ عبارت اول نادرست است (ردّ گزینه ۲ و ۴)
در گزینه ۱ عبارت دوم درست است (ردّ گزینه ۱)
(جامعه‌شناسی ۱ - درس ۵ - ص ۴۰، ۴۱، ۴۲ و ۴۳)
۵۶. گزینه ۴ درست است.

- عبارت‌های رشد علوم تجربی و فناوری حاصل از آن، برای تسلط بر طبیعت و جامعه که به انسان، قدرت پیش‌بینی و پیشگیری از حوادث می‌دهد. بیانگر **ویژگی بسط و توسعه (گسترش) عقلانیت ابزاری (گسترش دانش وسایل)** است.
- در جهان متجدد کنش‌هایی که اهداف دنیوی را به وسیله علوم تجربی تعقیب می‌کنند رواج می‌یابند مانند استفاده از علوم مهندسی برای ساختن پل، جاده و هواپیمای غول‌پیکر مسافری
- عبارت «با از دست رفتن امکان ارزیابی ارزش‌ها و آرمان‌های بشری، داوری درباره این امور به تمایلات افراد و گروه‌های متفرق سپرده می‌شود» به **ویژگی زوال عقلانیت ذاتی (از دست رفتن دانش اهداف و ارزش‌ها)** مربوط می‌شود.
- عبارت «فیلم سینمایی عصر جدید و تصویری که چارلی چاپلین از انسان معاصر ارائه می‌دهد» به **ویژگی قفس آهنین** برمی‌گردد.
(جامعه‌شناسی ۱ - درس ۶ - ص ۵۲ و ۵۳)
۵۷. گزینه ۲ درست است.

- ارزش‌هایی که مردم یک جامعه از آن جانب‌داری می‌کنند و رعایت آن را لازم می‌دانند اما در عمل ممکن است برخی از آن‌ها را نادیده بگیرند، **قلمرو آرمانی جهان اجتماعی** را شکل می‌دهد.
- یکی از متفکرانی که درباره ویژگی‌های جهان متجدد (فرصت‌ها و محدودیت‌ها) اندیشیده، **ماکس وبر جامعه‌شناس آلمانی** است.
- علوم اجتماعی، اگر علم را به معنای **تجربی آن محدود نکنند**، می‌تواند درباره حق یا باطل بودن واقعیت‌ها و آرمان‌های جهان‌های اجتماعی داوری کند.

- وجود نظریات متفاوت دربارهٔ هویت، نشانهٔ این است که امکان خطا و اشتباه در شناخت هویت وجود دارد.

(جامعه‌شناسی ۱ - درس ۶، ۷ و ۸ - ص ۵۱، ۵۶، ۵۹ و ۷۷)

۵۸. گزینه ۳ درست است.

چهار عبارت مذکور در سؤال، به ترتیب بیانگر تأثیرات جهان نفسانی بر جهان طبیعی، جهان طبیعی بر جهان نفسانی، جهان اجتماعی بر جهان طبیعی و جهان نفسانی بر جهان طبیعی است.

(جامعه‌شناسی دهم - درس ۸ - ص ۷۱ و ۷۲)

۵۹. گزینه ۱ درست است.

- تشویق و تنبیه، به دو شیوهٔ رسمی و غیررسمی انجام می‌شود که شیوهٔ غیررسمی، آثار و نتایج عمیق‌تری دارد.

- در جهان اسلام، امر به معروف و نهی از منکر، دارای آثار فردی و اجتماعی و نتایج معنوی و دنیوی بسیاری است.

- به فرآیندی که هر فرد برای مشارکت در زندگی اجتماعی دنبال می‌کند و مسیری که برای شکل‌گیری هویت اجتماعی افراد طی می‌شود، جامعه‌پذیری می‌گویند.

- هرچه قدرت اقتناع یک فرهنگ بیشتر باشد، افراد کنش‌ها و اعمال متناسب با آن فرهنگ را بهتر انجام می‌دهند.

(جامعه‌شناسی ۱ - درس ۹ - ص ۸۰، ۸۳ و ۸۴)

۶۰. گزینه ۳ درست است.

- در جوامع آپارتاید (جدایی نژادی)، صرفاً برای یک نژاد خاص، امکان تحرک اجتماعی صعودی را فراهم می‌آورد.

- در یک جهان دینی و معنوی، هویت‌هایی که ابعاد متعالی و الهی انسان را نفی کنند به رسمیت شناخته نمی‌شوند.

- در یک جهان سکولار، هویت دینی و معنوی افراد نمی‌تواند بروز و ظهور اجتماعی داشته باشد و امکان رأی دادن به قوانین الهی وجود ندارد. (برخلاف جهان دینی و معنوی)

- در جهان دنیوی و سکولار حول ارزش‌های دنیوی و این جهان امکان تحرک است.

- در جوامع فئودالی غربی، موقعیت اجتماعی افراد به رابطهٔ آن‌ها با زمین بستگی داشت.

(جامعه‌شناسی دهم - درس ۱۰ - ص ۸۸، ۸۹ و ۹۰)

۶۱. گزینه ۲ درست است.

- تزلزل فرهنگی، هنگامی رخ می‌دهد که عقاید، آرمان‌ها و ارزش‌هایی که هویت فرهنگی جهان اجتماعی را می‌سازند، مورد تردید قرار گیرند و ثبات و استقرار خود را در زندگی مردم از دست بدهد.

- مرگ یک جهان اجتماعی، هنگامی رخ می‌دهد که با وجود به‌کارگیری تمامی ظرفیت‌های خود از پاسخ‌گویی به نیازهای طبیعی و جسمانی یا فطری و معنوی انسان باز ماند.

- بحران هویت فرهنگی، در جایی به‌وجود می‌آید که جهان اجتماعی، توان حفظ و دفاع از عقاید و ارزش‌های اجتماعی خود را نداشته باشد.

- تعارض فرهنگی، همان شیوه زندگی ناسازگار با عقاید و ارزش‌های یک جهان اجتماعی است، زمانی است که تغییرات هویتی بیرون از مرزهای مقبول جهان اجتماعی رخ می‌دهد.

(جامعه‌شناسی ۱ - درس ۱۱ - ص ۹۶ و ۹۷)

۶۲. گزینه ۴ درست است.

- حیات معنوی اسلام، افق‌های جدیدی را به روی دانشمندان جهان غرب گسترده است و نظریه‌پردازان غربی را به بازبینی و تأمل نظریات پیشین خود فراخوانده است.

- از خود بیگانگی فطری (حقیقی)، جهان‌های اجتماعی که بر اساس فطرت شکل نگرفته‌اند، مانع از آن می‌شوند که انسان‌ها به شناخت و تفسیری صحیح از عالم و آدم برسند.

- کاستی و خلأ معنوی، دانشمندان و متفکران اجتماعی را به بازاندیشی دربارهٔ بنیان‌های عقیدتی و ارزشی جهان اجتماعی فرا می‌خواند.

- جهان غرب دچار تحولات هویتی شد. این بار با عبور از عقاید و ارزش‌های مسیحیت قرون وسطی، به عقاید و ارزش‌های دنیوی و سکولار روی آورد و هویت جدیدی پیدا کرد.

(جامعه‌شناسی ۱ - درس ۱۱، ۱۲ و ۱۳ - ص ۹۷، ۱۰۲، ۱۰۶ و ۱۱۳)

۶۳. گزینه ۳ درست است.

- جهان اسلام طی سده‌های مختلف یا مانند آنچه در جنگ‌های صلیبی گذشت، به دفع مهاجمان پرداخت یا مانند آنچه در حمله مغول رخ داد، مهاجمان را درون خود جذب و هضم کرد.
- جهان اسلام با الهام گرفتن از انقلاب اسلامی ایران، هویت خود را بیرون از تصاویری که جهان غرب القا می‌کرد، جست‌وجو می‌کند و به این ترتیب، اسلام به‌عنوان یک قطب فرهنگی جدید ظاهر می‌گردد.
(جامعه‌شناسی ۱ - درس ۱۳ - ص ۱۱۰ و ۱۱۳)

۶۴. گزینه ۳ درست است.

ارسطو از دو ملاک کمیت افراد تأثیرگذار و روش تصمیم‌گیری برای دسته‌بندی نظام‌های سیاسی استفاده می‌کند و از شش نوع حکومت نام برد.
ارسطو حکومت اقلیت براساس خواست و میل افراد را الیگارش‌ی و حکومت فرد براساس فضیلت را مونارش‌ی می‌نامد.

تعداد حاکمان	شیوه حکومت	براساس فضیلت	براساس خواست و میل افراد
فرد	مونارش‌ی	تیرانی (استبدادی)	
اقلیت	آریستوکراسی	الیگارش‌ی	
اکثریت	پولیتی (جمهوری)	دموکراسی	

(جامعه‌شناسی دهم - درس ۱۵ - ص ۱۲۸ و ۱۲۹)

۶۵. گزینه ۱ درست است.

- مجموعه کنش‌ها، روابط و قواعدی که حول تولید مصرف کالا و خدمات و توزیع درآمد و ثروت صورت می‌گیرد، نهاد اقتصاد را شکل می‌دهد.
- لیبرالیسم به معنای اباحت و مباح دانستن همه امور برای انسان‌ها است و دموکراسی به معنای حاکمیت مردم است.
- سرمایه‌داری، عامل اصلی هویت‌یابی افراد و جوامع غربی است. در این جهان، هویت انسان‌ها و جوامع، بیش از هر چیز به دارایی و توان اقتصادی آن‌ها وابسته است.
- مدار مشروعیت، حق و باطل بودن است. اگر قدرت موافق حکم و قانون و اراده تشریحی خداوند اعمال شود مشروعیت حقیقی دارد.
(جامعه‌شناسی دهم - درس ۱۵ و ۱۶ - ص ۱۲۷، ۱۳۰، ۱۳۸ و ۱۴۰)

زبان عربی

۶۶. گزینه ۱ درست است.

خطاها به ترتیب:

(۲) بندگان - بدی‌هایشان

(۳) توبه‌شان

(۴) بدی‌شان (ص ۱۱۱)

۶۷. گزینه ۱ درست است.

گاهی اوقات ترکیب «ما+ أفعل» برای ساختار تعجب استفاده می‌شود. «ما اجمل» چه زیباست.
خطاها به ترتیب:

(۲) توجه ... است - هشداردهنده‌اش

(۳) در آن - زیباتر..... نیست

(۴) چه چیزی - ترجمه ضمیر هم در صحتهم - هشداردهنده‌اش (ص ۲۵، ۴۷، ۹۶)

۶۸. گزینه ۴ درست است.

خطاها به ترتیب:

- (۱) جذاب و فرهنگی (ترجمه ضمیرها) «معالمها الخلابه»: آثار جذاب خود
- (۲) یکی - جاذبه گردشگری - آورده است.
- (۳) جاذبه گردشگری - فرهنگی شان - دست یافته‌اند. (ص ۸۲)

۶۹. گزینه ۳ درست است.

خطاها به ترتیب:

- (۱) انسان - پس ← («اسم «ال» دار» + اسم موصول خاص) باید به صورت نکره ترجمه شود.
- (۲) فردا می‌میرد - نزدیک خواهد شد
- (۴) ترجمه «الذی» - نزدیک است که ... - پس (ص ۱۲)

۷۰. گزینه ۲ درست است.

ردّ گزینه‌ها:

- (۱) کارش - شیرهای آب باز مانده
- (۳) باز مانده است.
- (۴) باید اقدام به ... نماید. (ص ۲۰، ۲۲)

۷۱. گزینه ۴ درست است.

ردّ گزینه‌ها:

- (۱) «یؤکد»: تأکید می‌شود. (فعل مجهول)
- (۲) میان - «یتجلی»: جلوه‌گر می‌شود.
- (۳) «اجتنبوا»: پرهیز کردند. در افعال مزید به جز ۲ باب / «تفاعل و تفاعل» اگر عین الفعل (ل) بگیرد، فعل ماضی است. (ص ۵۳)

۷۲. گزینه ۱ درست است.

کان + فعل مضارع : ترجمه ماضی استمراری

انسان جمع می‌کرد و استفاده می‌کرد. (ص ۳۳، ۳۴، ۹۴، ۱۰۱)

۷۳. گزینه ۲ درست است.

ردّ گزینه‌ها:

- (۱) «تحرك: حرکت کردن»
- (۳) «تحرك: حرکت می‌کند - تدور: می‌چرخد»
- (۴) «تدور: می‌چرخد - يتحرك: حرکت می‌دهد» (ص ۷۰)

* ترجمه متن:

تأمل در آفرینش و حیات ده‌ها هزارگونه از موجودات دریایی کوچک و بزرگ و معدن‌های مختلف از نفت یا طلا در دریاها به قدرت آفریننده و دانش او گواهی می‌دهد. قطعاً دریا فوایدی برای زندگی انسان دارد و اگر اهمیت آن‌ها بیشتر از فواید ذکر شده نباشد، آن‌ها بدون شک کمتر از آن‌ها نیستند، مانند: باریدن باران، تمیز شدن هوا، تأمین بخشی از مواد غذایی که انسان به آن‌ها نیاز دارد و نقش آن‌ها در نقل و ارتباطات و نیز عناصر فراوانی که در پی پیشرفت علم از آب دریا استخراج می‌شود و در صنایع مختلف و صنعت داروسازی استفاده می‌شود. (درس ۳، ۸)

۷۴. گزینه ۳ درست است.

در متن اشاره‌ای به کوچک‌ترین و بزرگ‌ترین نشده است علاوه بر اینکه به حیوانات خشکی هم اشاره ندارد.

ردّ گزینه‌ها:

- (۱) اشاره به «معادن النفط و الذهب» دارد.
- (۲) اشاره به «تنظيف الجو» دارد.
- (۴) اشاره به «يشهد التأمل فی قدره» دارد.

۷۵. گزینه ۲ درست است.

در متن آمده است که دریا منبع غذایی برای انسان است و در تأمین آن نقش دارد.

ردّ سایر گزینه‌ها:

(۱) در متن اشاره‌ای به مهم‌ترین فعالیت‌های بشر در جهان نشده است. (بدون شک جابه‌جایی یکی از مهم‌ترین فعالیت‌های بشر به‌شمار می‌آید.)

(۳) مقایسه بین دریا و اقیانوس در متن نیامده است. (دریاها در ویژگی‌های فیزیکی از تنوع بیشتری نسبت به دریاها برخوردارند.)

(۴) در متن فقط به استخراج عناصر در نتیجه پیشرفت علم اشاره کرده است نه به آسان شدن حمل و نقل (با پیشرفت علم نقل و انتقالات به‌خاطر وسایل نقلیه دریایی آسان شد.)

۷۶. گزینه ۲ درست است.

در انتهای متن اشاره شده به اینکه با پیشرفت علم عناصر بسیاری از دریا استخراج شد که در صنایع به کار گرفته شدند.

ردّ سایر گزینه‌ها:

(۱) فایده دریاها اگر بیشتر از آنچه ذکر شده نباشد کمتر هم نیست و در اینجا کلمه «أقل» اشتباه است. (بدون شک فایده دریاها در زندگی انسان اهمیتش کمتر از آن چیزی است که گفته شده و شنیدیم.)

(۳) استخراج گنج و معدن و عنصرهای دریایی از زمان شروع آفرینش نبوده است. (مردم گنج‌ها و معادن و عنصرهای دریا را از زمانی که آفرینش آغاز شد، استخراج کردند.)

(۴) اندیشیدن درباره آفرینش و زندگی ده‌ها هزار موجود دریایی به قدرت خداوند اشاره دارد نه ده هزار موجود (اندیشیدن درباره آفرینش و زندگی ده هزار نوع موجود زنده به قدرت خداوند گواهی می‌دهد.)

۷۷. گزینه ۴ درست است.

«التَّامُّلُ» فاعل برای فعل «يَشْهَدُ» است. (درس ۵)

۷۸. گزینه ۱ درست است.

«سُتْخَرَجُ» فعل ثلاثی مزید باب استفعال است که این باب دارای سه حرف زائد است «بِزِيَادَةِ ثَلَاثَةِ أَحْرَفٍ». (درس ۵)

۷۹. گزینه ۴ درست است.

فعل مضارع در باب تَفَعَّلَ بر وزن يَتَفَعَّلُ می‌باشد بنابراین «تَتَجَمَّعُ» به شکل «تَتَجَمَّعُ» درست است. «سَمَكَ الْقِرَشَ» صحیح است. (ص ۱۰۷)

۸۰. گزینه ۳ درست است.

این گزینه برخلاف سایر گزینه‌ها که به مدارا کردن اشاره دارد، به پایداری در دوستی اشاره می‌کند. (ص ۱۱۳)

۸۱. گزینه ۱ درست است.

معدود اعداد ۱۱ تا ۹۹ به‌شکل مفرد و منصوب می‌آید.

ردّ سایر گزینه‌ها:

(۲) «خَمْسِينَ مَرَّاتٍ» به‌شکل «خَمْسِينَ مَرَّةً» درست است چرا که معدود اعداد ۱۱ به بعد معمولاً به شکل مفرد می‌آید.

(۳) «اثْنَانِ أَقْمَارٍ» باید «قَمَرَانِ اثْنَانِ» باشد چرا که معدود عدد یک و دو بخاطر صفت بودن، پیش از آن‌ها و هم شکل عدد می‌آید.

(۴) عشره معلم به‌شکل عشره «مُعَلِّمِينَ» درست است چون معدود اعداد سه تا ده به‌صورت جمع و مجرور می‌آید. (ص ۲۳، ۲۹)

۸۲. گزینه ۴ درست است.

اعراب مجرور متعلق به مضاف‌الیه و مجرور به حرف جر است یا صفتی که موصوفش مجرور باشد. در گزینه درست اسم مجرور نداریم (هذه: فاعل و مبنی / الحافله نمی‌تواند مضاف‌الیه باشد و به‌عنوان مشارالیه مرفوع می‌باشد / «المسافرون» فاعل است و مرفوع) ردّ سایر گزینه‌ها:

(۱) «المُعَلِّمِينَ»: مضاف الیه و مجرور

(۲) «كُلٌّ»: مَجْرور به حرف جر / «نَنْبٌ وَ الْخُلُقُ»: مضاف‌الیه

(۳) «هَجْرٌ»: مجرور به حرف جر (ص ۸۸، ۱۰۹)

۸۳. گزینه ۳ درست است.

فعلی که کمترین حرف زائد را داشته باشد در باب‌های «إفعال» و «تفعیل» و «مفاعلة» است که تنها یک حرف زائد دارند و ملاک در تشخیص فعل ماضی مفرد مذکر غائب می‌باشد. فعل «ینتج» باب افعال است.
ردّ گزینه‌ها:

(۱) أعلم ثلاثی مجرد است و حرف زائد ندارد.

(۲) ینتقع فعل باب افتعال است و دو حرف زائد دارد.

(۴) تخرّج فعل باب تفعّل است و دو حرف زائد دارد. (درس ۳، ۴)

۸۴. گزینه ۱ درست است.

صورت سؤال خبری را می‌خواهد که نه صفت و نه مضاف‌الیه ندارد.

مستعره اسم و خبر است و نه مضاف است و نه موصوف.

ردّ سایر گزینه‌ها:

(۲) «شیء»: اسم و خبر و موصوف است و صفت آن «طبیعی» است.

(۳) «أخبرو»: خبر و فعل است

(۴) «إعطاء» اسم و خبر و مضاف است و مضاف الیه آن «حَلّ» است. (درس ۵)

۸۵. گزینه ۲ درست است.

فعل لازم نمی‌تواند مجهول باشد. «انهدم: تخریب شد» فعل لازم است و اصلاً به شکل مجهول تبدیل نمی‌شود
افعال باب «إنفعال» همواره لازم هستند.
ردّ گزینه‌ها:

(۱) اشیاء با اضدادشان شناخته می‌شوند. «تُعَرَف»

(۳) درب سالن امتحانات برای دانش‌آموزان بسته شد «یُفْتَح»

(۴) گیاه قبل از رشد کاملش از زمین بیرون آورده شد. «أُخْرِج» (ص ۳۸، ۹۸، ۹۹)

تاریخ (۱)

۸۶. گزینه ۳ درست است.

پاسخ پرسش‌ها:

(الف) اقوام آریایی مهاجر به ایران همچون آریایی‌های هند، خدایان متعددی را می‌پرستیدند و آن‌ها را بغ (خدایگان / خدا)، آهوره (سرور) و امرتا (بی‌مرگ)

(ب) یکی از پادشاهان اشکانی به نام بلاش یکم، اوستا را گردآوری کرد.

(پ) در دوره ساسانیان آتشکده‌های بسیاری در شهرها و روستاهای ایران ساخته شد سه آتشکده آذربیزین مهر در خراسان، مخصوص کشاورزان، آذرگشنسپ در آذربایجان، و ویژه شاهان و آذر فرنیغ در فارس، خاص موبدان، بزرگ‌تر و شکوهمندتر از دیگر آتشکده‌ها بودند.

(ت) مانویان، پیروان آیین مانی بودند. مانی (۲۷۴-۲۱۶ م) با ترکیب آموزه‌هایی از دین‌های زرتشتی، مسیحی و بودایی، آیین جدیدی را عرضه کرد. (درس ۱۴ - ص ۱۲۸، ۱۲۹ و ۱۳۴)

۸۷. گزینه ۲ درست است.

تقدم زمانی رویدادها:

(پ) از همه قدیمی‌تر است و مربوط به سرزمین بین‌النهرین و تمدن بابل می‌شود.

(ب) مربوط به تقویم رومیان است در سال ۵۲۵ م. تولد حضرت مسیح (ع) به‌عنوان مبدأ دینی گاه‌شماری رومیان تعیین شد.

(ت) حدود ۱۰۰۰ سال بعد، پاپ گرگوار سیزدهم به کمک منجمان بار دیگر گاه‌شماری مسیحیان را اصلاح کرد.

الف) گاه‌شماری هجری - قمری که تقویم رایج بیشتر کشورهای اسلامی به شمار می‌رود بر پایهٔ گردش ماه به دور زمین تنظیم شده است. (درس ۲ - ص ۱۳)

۸۸. گزینه ۴ درست است.

مهم‌ترین پیامدهای کشاورزی عبارت‌اند از:

- ۱- انسان‌ها به منظور کاشت، داشت و برداشت محصول، از دوره‌گردی دست برداشتند و نخستین روستاها را به عنوان سکونتگاه‌های دائمی، ایجاد کردند.
- ۲- به دلیل تولید اضافه بر نیاز، عده‌ای به فعالیت دیگری غیر از تولید خوراک مانند ابزارسازی، سفالگری و پارچه‌بافی روی آوردند و در تولید این محصولات مهارت و تخصص یافتند.
- ۳- در نتیجهٔ تولید مازاد بر نیاز، داد و ستد میان روستاهای دور و نزدیک به تدریج آغاز شد. رونق داد و ستد زمینهٔ آشنایی مردم مناطق مختلف را با آداب و رسوم، مهارت‌ها و اندیشه‌های یکدیگر فراهم آورد. (درس ۱۴ - ص ۳۴)

۸۹. گزینه ۴ درست است.

بین ۵۵۰۰ سال پیش تا ۳۵۰۰ سال پیش ابداع خط و نگارش، گسترش شهرنشینی و شکل‌گیری نخستین تمدن‌ها صورت پذیرفت. (درس ۴ - ص ۳۰)

۹۰. گزینه ۱ درست است.

بقراط پزشک نامدار یونانی در عهد باستانی که به «پدر علم پزشکی» معروف است نشانه‌های بیماری در بیمارانش را به دقت یادداشت می‌کرد و از این اطلاعات برای درمان بیمارانش دیگر استفاده می‌کرد او اعتقاد داشت که بیماری‌ها علت‌های طبیعی دارند و مجازات‌هایی نیستند که خدایان فرستاده باشند. فیثاغورث، فیلسوف و ریاضی‌دان مشهور یونانی که در عهد باستان می‌زیست، برخی از اصول هندسه را کشف کرد. (درس ۶ - ص ۵۵)

۹۱. گزینه ۳ درست است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱- این ماجرا در سنگ‌نوشته بیستون و مربوط به دوران پادشاهی داریوش یکم است.
- ۲- ماجرای فتح بابل توسط کوروش کبیر اتفاق افتاد و این رویداد بر روی لوح گلی به نام منشور کوروش آورده شده است.
- ۴- قیام مزدک مربوط به دوران پادشاهی قباد است. (درس ۷ - ص ۶۸)

۹۲. گزینه ۲ درست است.

یکی دیگر از دستاوردهای صنعت فلزکاری ساکنان فلات ایران، ساخت اشیاء و ابزارهای مفرغی از طریق آمیختن مس با ماده قلع بود. (درس ۸ - ص ۷۴)

۹۳. گزینه ۴ درست است.

بررسی گزینه نادرست:

در ابتدای زمامداری اردشیر دوم، حکومت دچار تفرقه درونی شد و برادرش کوروش کوچک در آسیای صغیر سر به شورش برداشت و با سپاهی از مزدوران یونانی راهی پایتخت گردید. در جنگی که میان دو برادر رخ داد کوروش کوچک شکست خورد و کشته شد. (درس ۹ - ص ۸۷)

۹۴. گزینه ۱ درست است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۲- اردوان چهارم، آخرین شهریار اشکانی است.
- ۳- ساسانیان مصمم بودند به جای حکومت ملوک طوایفی یک حکومت متمرکز ایجاد کند.
- ۴- حکومت ساسانیان با اقدامات مهم پادشاهانی مانند شاپور یکم و شاپور دوم به موفقیت سیاسی و نظامی بزرگی رسید. (درس ۱۰ - ص ۹۴)

۹۵. گزینه ۳ درست است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱- براساس باورهای کهن ایرانی، مهر یا میترا، ایزد پیمان و قانون و پشتیبان نظم اجتماعی بود.
- ۲- در ایران باستان، قوانین بیشتر از عرف و عادات و اعتقادات قومی ایرانیان و به ویژه اوستا، کتاب دینی زرتشتیان گرفته شده بود.
- ۴- درباره قضاوت و دادرسی در دوره ساسانیان اطلاعات و مدارک بیشتری باقی مانده است. مجموعه‌ای از قوانین و محاکمات عصر ساسانی در کتاب «مادیان هزار دادستان» به زبان پهلوی گردآوری شده است. (درس ۱۱ - ص ۱۰۴ و ۱۰۵)

۹۶. گزینه ۳ درست است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱- سکه طلایی داریوش موسوم به دریک بود.
- ۲- سکه‌های طلا و نقره از زمان داریوش هخامنشی به‌طور گسترده در ایران رایج شد.
- ۴- هخامنشیان واحدهای وزن و اندازه‌گیری ایلامیان را حفظ کردند و واحدهای تازه‌ای به آن افزودند. (درس ۱۳ - ص ۱۲۴)

۹۷. گزینه ۴ درست است.

الف) به نظر برخی زبان‌شناسان منظومه‌های داستانی «درخت آسوریک» و «یادگار زریران» که در قرن ۵ م. به خط و زبان پهلوی ساسانی نگارش یافته‌اند، ابتدا به زبان پارسی سروده شده بودند.

ب) در قرن ۴ م. و در زمان شاپور دوم ساسانی به خط و زبان اوستایی نگارش یافت.

پ) روحانیون مادی را مَغ می‌نامیدند.

ت) در دوره سلوکیان و اشکانیان، علاوه بر اهورامزدا، خدایان کهن ایرانی همچون مهر و آناهیتا هم ستایش می‌شدند. (صفحات ۱۳۸، ۱۴۰، ۱۳۹، ۱۴۱)

۹۸. گزینه ۴ درست است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱- مادی‌ها در قلعه‌سازی تبحر زیادی داشتند.

۲- از قلمرو پهناور هخامنشی، به ویژه پاسارگاد، تخت جمشید و شوش آثار قابل توجهی از معماری برج مانده است.

۳- معماری اشکانیان در ابتدا دنباله‌رو هنر یونانیان بود. (در ۱۶ - ص ۱۴۳، ۱۴۶)

جغرافیای ایران

۹۹. گزینه ۴ درست است.

پس از ورود آریاییان به فلات ایران و در نخستین مرحله زندگی اجتماعی، یک آبادی کوچک را «ویس» و آبادی بزرگ‌تر را «گئو» می‌نامیدند. بعدها در عصر هخامنشیان داریوش کشور را به سی شهری تقسیم کرد و قسمت‌های حکومت هخامنشی در حکومت اشکانیان یا پارت‌ها ادامه داشت. در دوره قاجاریه ایران به چهار ایالت و دوازده ولایت تقسیم شد در سال ۱۳۷۵ هـ ش در آستانه پیروزی انقلاب اسلامی، ایران به ۲۴ استان تقسیم شد و در سال ۱۳۷۲ هـ ش طرح اولین استان جدید با نام اردبیل به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱- در دوران سلوکیان کشور به ۷۲ بخش تقسیم شد. آبادی کوچک را «ویس» می‌گفتند. در دوره عباسیان قلمرو جغرافیایی به ۳۱ ایالت تقسیم می‌شد.

۲- در دوره ساسانیان، کشور به سرزمین (ایالت)، خوره، (استان)، تسوگ یا تسوج (شهرستان) و رستاک (دهستان) تقسیم می‌شد. استان گلستان جزو استان‌هایی بود که بعد از اردبیل طرح استان شدن آن‌ها تصویب شد.

۳- در عصر هخامنشیان داریوش کشور را به سی شهری که همان شهر می‌باشد تقسیم کرد و در دوره عباسیان قلمرو جغرافیایی به ۳۱ ایالت تقسیم می‌شد. قم جزو استان‌هایی بود که بعد از اردبیل طرح استان شدن آن‌ها تصویب شد. (درس ۸ - ص ۷۷ و ۷۸)

۱۰۰. گزینه ۲ درست است.

صنایع مربوط به فلزات اساسی، از جمله صنایع ماشینی است که شامل صنعت فولاد، آلومینیوم، مس، سرب و روی می‌شود. بخشی از صادرات غیرنفتی کشور را، این بخش صنعتی پوشش می‌دهد.

امروزه زیربنای توسعه اقتصادی براساس سیستم حمل و نقل و ارتباطات مناسب آن شکل می‌گیرد و در کشور ما بیش از ۱۶۰ نوع صنایع دستی وجود دارد که این توانمندی، گردشگران علاقه‌مند خاص خود را دارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱- کشور ما یکی از صادرکنندگان مهم فرش دستبافت است. سیستم حمل و نقل بر نحوه و میزان تجارت مؤثر است. محصولات دفاعی ایران از نظر کیفیت در صدر سلاح‌های جهان قرار دارد که ضامن استقلال و خودکفایی و امنیت کشور هستند.

۲- صنایع ماشینی جزو صنایع فلزی هستند. بازرگانی در هر کشور متأثر از سیستم حمل و نقل است. صنایع دفاعی ضامن استقلال، خودکفایی و امنیت کشور هستند.

۴- صنایع پتروشیمی پس از صنعت نفت و گاز بزرگترین بخش صنعتی کشور به شمار می‌رود. بخش خدمات کمک زیادی به ترسیم سایر بخش‌های اقتصادی می‌کند. (درس ۱۰ - ص ۹۸، ۹۹ و ۱۰۴)

۱۰۱. گزینه ۱ درست است.

۱- قدیمی‌ترین سکونتگاه‌ها که در ایران شناخته شده است. سکونتگاه عشایری است. در این شیوه زندگی سکونت و یک‌جا نشینی دائمی دیده نمی‌شود و عشایر به‌طور مستقیم از منابع طبیعی استفاده می‌کنند. ولی روستائیان به کشاورزی اشتغال دارند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

سایر گزینه‌ها درست هستند. (درس ۹ - ص ۸۶ و ۸۹)

۱۰۲. گزینه ۳ درست است.

کشور ما برای جذب گردشگران داخلی یا خارجی توانمندی‌های فراوانی دارد، به شکلی که سازمان جهانی گردشگری (WTO) ایران را از نظر جاذبه‌های طبیعی در رتبه پنجم و از نظر جاذبه‌های تاریخی و فرهنگی در رتبه دهم جهانی قرار دارد.

پیکربندی طبیعی این سرزمین برخوردار از موقعیت دریایی و خشکی، وجود کوه‌های بلند، دشت‌های وسیع، سواحل گوناگون و بیابان‌های شگفت‌انگیز گردشگری زمین‌گردی ژئوتوریسم را ایجاد کرده است

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱- مربوط به گردشگری فرهنگی است.

۲- مربوط به گردشگری اجتماعی و فرهنگی است.

۴- مربوط به گردشگری تاریخی است. (درس ۴ ص ۱۰۲)

۱۰۳. گزینه ۴ درست است.

چگونگی شکل‌گیری محیط‌های جغرافیایی که حاصل روابط متقابل انسان و محیط است، سبب می‌شود جغرافی‌دان با دید ترکیبی یا کل‌نگری موضوعات را مطالعه و بررسی کند. در هر مکان پدیده‌های مختلفی هستند که بر یکدیگر تأثیر گذشته و به نوبه خود از هم تأثیر می‌پذیرند این روند تأثیرگذاری و تأثیرپذیری به صورت جریانی پیوسته در مکان ادامه دارد. مکان یکی از مفاهیم اساسی دانش جغرافیا است.

بررسی گزینه‌های نادرست:

۱- تعریف دید ترکیبی می‌باشد.

۲- تعریف پدیده‌های جغرافیایی می‌باشد.

۳- در بحث روابط متقابل انسان و محیط از این تعریف استفاده می‌شود. (درس ۳ - ص ۱۴ و ۲۱)

۱۰۴. گزینه ۲ درست است.

مرزهای سیاسی مهم‌ترین عامل تشخیص و جدایی هر کشور با کشورهای دیگر می‌باشد. موقعیت ریاضی یا مطلق: هر پدیده روی زمین دارای موقعیت ریاضی است که فقط به آن پدیده تعلق می‌گیرد. موقعیت نسبی: محل قرارگیری هر مکان نسبت به پدیده‌های طبیعی یا انسانی پیرامون خود، موقعیت نسبی آن مکان می‌باشد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱- موقعیت ریاضی - موقعیت نسبی - مرزهای سیاسی.

۳- مرزهای سیاسی - موقعیت نسبی - موقعیت نسبی

۴- موقعیت ریاضی (مطلق) - مرزهای سیاسی - موقعیت ریاضی (مطلق)

۱۰۵. گزینه ۲ درست است.

منطقه کوهستانی شمال کشور منطقه کوهستانی آذربایجان و منطقه کوهستانی البرز است که بخش اعظم کوه‌های منطقه کوهستانی البرز حاصل کوه‌زایی مواد رسوبی طی میلیون‌ها سال است. زیباترین و فعال‌ترین پدیده رشته کوه زاگرس گنبد‌های نمکی است و در جنوب سیستان و بلوچستان و اطراف چاله جازموریان در کرمان، منطقه مکران واقع شده است که در آن رشته کوه‌های بشاگرد و اطراف آن با ارتفاع نسبتاً کم و فرسوده‌ای وجود دارد که منطقه کوهستانی شرقی را تشکیل می‌دهند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱- ناهمواری‌های ایران بیشتر طی دوره‌های اول تا سوم زمین‌شناسی پدید آمده است و پیدایش نهایی آن‌ها به اواخر دوران سوم زمین‌شناسی مربوط است. شماره ۲ مربوط به منطقه کوهستانی زاگرس است. ویژگی مربوط به کوه‌های شمال خراسان است.

۳- رشته کوه زاگرس از برخورد صفحه عربستان و صفحه اوراسیا به وجود آمده است. شماره ۲ مربوط به منطقه کوهستانی زاگرس است و ویژگی شماره ۳ مربوط به منطقه کوهستانی مرکزی است.

۴- شماره ۱ درست است. شماره ۲ درست است. ویژگی شماره ۳ گزینه ۴ مربوط به گستره فعال البرز است (درس ۴ - ص ۲۴ تا ۳۰).

۱۰۶. گزینه ۲ درست است.

دشت لوت ← نتیجه گسل خوردگی فرو نشست بخشی از پوسته زمین

دشت کاکان در فارس ← چین خوردگی در حد فاصل تاقدیس‌ها

ماهی دشت ← حاصل انحلال مواد آهکی و هموار شدن زمین‌ها

دشت نهاوند ← انباشت مواد حاصل از فرسایش در نواحی پست

گزینه‌های نادرست:

۱- چین خوردگی در حد فاصل تاقدیس‌ها و علل پیدایش دشت کاکان در فارس می‌باشد.

۳- برعکس گزینه درست می‌باشد.

۴- علل پیدایش دشت لوت گسل خوردگی و فرونشست بخشی از پوسته زمین است. (درس ۴ - ص ۳۱)

۱۰۷. گزینه ۳ درست است.

دریاچه‌های دایمی ایران که بیشتر در نیمه غربی کشور قرار دارند و آب برخی شور و برخی شیرین است عبارت‌اند از دریاچه ارومیه، زریبار در غرب مریوان در استان کردستان، پریشان (فامور) مهارلو (استان فارس) و مهم‌ترین دریاچه‌های فصلی ایران عبارت‌اند از دریاچه مسیله در قم، نیریز در فارس هامون در سیستان و بلوچستان و جازموریان بین دو استان کرمان و سیستان و بلوچستان است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

موارد سایر گزینه‌ها درست است (درس ۶ - ص ۵۲ و ۵۷)

۱۰۸. گزینه ۱ درست است.

توده هوای مرطوب موسمی برخی سال‌ها در دوره گرم از اقیانوس هند به ایران نفوذ و موجب باران‌های سیلابی در جنوب شرق ایران می‌شود.

بررسی گزینه‌ها:

۲- توده هوای گرم و خشک در تابستان در هوای گرم را از عربستان وارد ایران می‌کند و باعث افزایش شدید دما می‌شود.

۳- توده هوای سودانی گاهی در دوره سرد سال رطوبت دریای سرخ را به کشورمان می‌آورد.

۴- توده هوای مرطوب غربی رطوبت دریای مدیترانه و اقیانوس اطلس را در دوره سرما به داخل ایران منتقل می‌کند و برف و باران به همراه دارد. (درس ۵ - ص ۴۰)

۱۰۹. گزینه ۳ درست است.

سکونتگاه‌های شهری هم شکل‌های گوناگون دارند. شهرها با توجه به چگونگی پیدایش و کارکردهای مختلف خود شکل‌های متفاوت دارند. شهر شعاعی (ستاره‌ای): در این نوع از شهرها، شهر دارای یک مرکز اصلی (میدان) بوده و خیابان‌ها و شبکه‌های مهم از آن مرکز به صورت شعاعی منشعب می‌شوند و سایر فضاها، اطراف آن‌ها شکل می‌گیرند. مانند شهر همدان که یک شهر شعاعی (ستاره‌ای) است. جغرافی‌دان با هدف توسعه شهر با مطالعه بافت جمعیت شهر، میزان رشد آن و امکان مهاجرپذیری آن را حدس می‌زند. (جغرافیای جمعیت)

بررسی گزینه‌های نادرست:

۱- در شکل شطرنجی شهر یک شبکه مستطیل شکل از راه‌های ارتباطی، زمین‌های شهر را به بلوک‌ها و قطعات همسان تقسیم می‌کند. زمین‌شناسی از شاخه‌های جغرافیایی طبیعی است.

۲- شهرهای خطی شهرهایی هستند که حول محورهای ارتباطی (ریلی و جاده‌ای) و یا در امتداد رود، دریا و دریاچه به صورت خطی شکل گرفته‌اند. جغرافیای شهری یکی از شاخه‌های جغرافیایی انسانی است که به مطالعات شهری معماری و شهرسازی می‌پردازد.

۴- شهر شعاعی همان شهر ستاره‌ای است و جغرافیای شهری نیز یکی از شاخه‌های جغرافیای انسانی است.

(درس ۹ - ص ۸۹) (درس ۱ - ص ۷)

۱۱۰. گزینه ۳ درست است.

برای اندازه‌گیری رشد طبیعی جمعیت، میزان مولید و مرگ‌ومیر را در یکسال مشخص کرده و از هم کم می‌کنیم و بر تعداد کل جمعیت تقسیم و سپس آن را به درصد بیان می‌کنیم.

$$\text{رشد طبیعی} = \frac{\text{میزان مرگ و میر} - \text{میزان مولید}}{\text{کل جمعیت}} \times 100$$

معمولاً برنامه‌ریزان برای برنامه‌ریزی‌های مختلف اجتماعی، اقتصادی، آموزشی، فرهنگی و دفاعی به آینده‌نگری جمعیتی نیاز دارند. قانون ۷۰ زمان دو برابر شدن جمعیت هر کشور را نشان می‌دهد. اطلاع از میزان رشد جمعیت پایه محاسبه فرمول دو برابر شدن جمعیت است. زمان به دست آمده سبب می‌شود تا برای آینده پیش‌بینی‌های لازم را انجام دهند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱- رشد مطلق فرمول:
$$\frac{\text{مهاجرت} \pm \text{رشد طبیعی}}{\text{کل جمعیت}}$$
 اطلاع از میزان رشد جمعیت پایه محاسبه فرمول دو برابر شدن جمعیت

است.

۲- رشد مطلق فرمول محاسبه متفاوتی دارد (به علت نادرستی گزینه، گزینه ۱ مراجعه شود).
۴- ۲/۵ درصد نادرست است. (درس ۷ - ص ۶۷ و ۶۹)

منطق

۱۱۱. گزینه ۴ درست است.

زیرا در آن هم اسناد چیزی (خونین جگر کردن) به چیزی (تو) دیده می شود و هم قابلیت درستی و نادرستی دارد.
گزینه ۱ و ۲ جمله های انشائی است و قابلیت درستی و نادرستی ندارد و گزینه ۳ نیز تصور است؛ زیرا در آن اسناد چیزی به چیزی دیده نمی شود و قابلیت درستی و نادرستی ندارد. (درس ۱)

۱۱۲. گزینه ۴ درست است.

در گزینه ۴ کتابی «دلالت مطابقی»، «کتاب زندگی» دلالت التزامی و «کتاب» را برداشتم اشاره به دلالت مطابقی دارد.
بررسی سایر گزینه ها:
۱- اداره اولی دلالت مطابقی، اداره دومی دلالت التزامی (از رئیس اداره) و ماشینم دلالت تضمینی اشاره به جزئی از ماشین دارد.
۲- آسمان اولی دلالت تضمینی و آسمان دلم، دلالت التزامی و کافه ای، دلالت مطابقی.
۳- شهر، دلالت التزامی (اشاره به مردم شهر دارد) مردم شهر، دلالت تضمینی (اشاره به بخشی از مردم شهر) شهر بعدی، نوع دلالت مطابقی است. (درس ۲)

۱۱۳. گزینه ۱ درست است.

مغالطه ای در آن دیده نمی شود و اشاره بدان دارد شیر در هنگام نوشتن، شیر نوشته می شود چند معنی را نمی رساند.
(درس ۲)

۱۱۴. گزینه ۳ درست است.

آنچه پیرامون ما را پر کرده است جزئیات اند نه کلیات (ردّ گزینه ۱) مفهوم کلی می تواند اصلا مصداقی نداشته باشد مانند دیو یا شریک خدا (ردّ گزینه ۲) وجود مفهوم ذهنی در خارج ذهن، محل اختلاف است. (ردّ گزینه ۴) (درس ۳؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۱۵. گزینه ۲ درست است.

شریک خدا، نه مصداقی دارد و نه می توان برایش مصداقی در بیرون ذهن فرض کرد (ردّ گزینه ۱) دیو را اگر چه می توان فرض کرد ولی در دنیای بیرون فعلا مصداقی ندارد (ردّ گزینه ۳) واجب الوجود بالذات در واقع، مصداق دارد ولی فرض دیگری برایش محال است. (ردّ گزینه ۴) (درس ۳)

۱۱۶. گزینه ۱ درست است.

وقتی نسبت بین دو مفهوم عموم و خصوص مطلق باشد نسبت بین نقیض آن ها نیز عموم و خصوص مطلق است با این تفاوت که جای مفهوم عام و خاص، عوض می شود. در اینجا غیرانسان عام تر از غیرحیوان است. یعنی هر غیرحیوانی غیرانسان است، برخی غیرانسان ها غیرحیوان اند، برخی غیرانسان ها غیرحیوان نیستند.

نسبت بین انسان و غیرحیوان تباین است (ردّ گزینه ۲) وقتی نسبت بین دو مفهوم تساوی است نسبت بین نقیض آن ها نیز تساوی است؛ پس نسبت بین غیرانسان و غیر ناطق تساوی است (ردّ گزینه ۳) نسبت بین غیرانسان و حیوان نیز عموم و خصوص من وجه است (ردّ گزینه ۴) (درس ۴)

۱۱۷. گزینه ۲ درست است.

دایره، شکل است و تعریف دایره به خط، بی ربط است. یعنی نه جامع است نه مانع.
حیوان: جاندار جامع هست اما مانع نیست؛ زیرا غیرحیوان (گیاه) را در بر گرفته است. (ردّ گزینه ۱)
عدد زوج: عددی که فرد نیست، تعریف دوری است. (ردّ گزینه ۳)
انسان: جسم سیاه، تعریف نه جامع است و نه مانع. (ردّ گزینه ۴) (درس ۴)

۱۱۸. گزینه ۴ درست است.

در تعریف مصداقی نمونه یا مثالی از آن آورده می‌شود (ردّ گزینه ۱) تعریف لغوی هم کاربرد دارد (مثل فرهنگ‌نامه‌ها) هم ابهامی را بر طرف می‌سازد. (ردّ گزینه ۲) در تعریف به پرسش «چیست آن» پاسخ می‌دهیم و نه هر پرسشی. پاسخ به چراها به عهده استدلال است. (ردّ گزینه ۳) (درس ۵)

۱۱۹. گزینه ۴ درست است.

از تعمیم استفاده کرده و چون چند مورد دیده به مورد جدید هم نسبت داده است بررسی سایر گزینه‌ها:

در گزینه ۱، تشبیه و تمثیل دیده می‌شود (ردّ گزینه ۱) در گزینه ۲، استنتاج بهترین تبیین است (ردّ گزینه ۲) گزینه ۳ هم قیاس است. (ردّ گزینه ۳) (درس ۵)

۱۲۰. گزینه ۳ درست است.

از پا افتاده شده است؛ موضوع «از پا» و محمول «افتاده شده» است. (درس ۶)

۱۲۱. گزینه ۱ درست است.

«شرط اول سخن گفتن عاشق شدن است» یک قضیهٔ حملی است و تنها به این سبب که جمله دارای کلمهٔ شرط است نباید پنداشت قضیه و جملهٔ شرطی است. گزینه‌های ۲ و ۴ جمله‌های انشائی‌اند و گزینه ۳ قضیه و جملهٔ شرطی است. (درس ۶)

۱۲۲. گزینه ۴ درست است.

بعضی الف ب نیست با هیچ الف ب نیست رابطهٔ تداخل دارد و در تداخل قضیهٔ جزئی نادرست باشد قضیهٔ کلی حتما نادرست است. یا اگر در نظر آوریم اصل قضیه «هر الف ب است» درست است با «هیچ الف ب نیست» رابطهٔ تضاد دارد و در تضاد یک طرف درست است طرف دیگر، حتما «نادرست» است.

بعضی الف ب است نادرست نقیض آن هر الف ب است درست خواهد بود (ردّ گزینه ۳) پس عکس مستوی آن یعنی بعضی ب الف است نیز درست است (ردّ گزینه ۱) بعضی الف ب است با گزینه ۳ رابطهٔ تداخل دارد و در تداخل قضیه کلی درست باشد قضیهٔ جزئی حتما درست است. (ردّ گزینه ۲) (درس ۷)

۱۲۳. گزینه ۴ درست است.

(ابهام انعکاس، یعنی عدم رعایت شرایط عکس.) از موجههٔ جزئی، عکس مستوی موجههٔ کلیه گرفته است. (بر خلاف قاعدهٔ عکس). در گزینه‌های ۱ و ۲ عکس مستوی شده و شرایط را هم رعایت کرده است و در گزینه ۳ مغالطهٔ توسل به معنای ظاهر است. (درس ۷)

۱۲۴. گزینه ۳ درست است.

در نقیض اگر یک قضیه، سالبهٔ جزئی باشد دیگری موجههٔ کلیه خواهد بود. در تضاد، درستی یکی مستلزم نادرستی دیگری است و نه بالعکس. چون دو قضیهٔ متضاد می‌توانند همزمان نادرست باشند؛ یعنی ارتفاع آن جایز است (ردّ گزینه ۱) در نقیض، اجتماع (صدق همزمان) و ارتفاع (کذب همزمان) محال است. یعنی صدق یکی مستلزم کذب دیگری است و بالعکس. در ضمن دو قضیه متضاد هر دو باید کلی باشند یکی موجهه و دیگری سالبه (ردّ گزینه ۲) در تضاد اجتماع محال است اما ارتفاع جایز (ردّ گزینه ۴) (درس ۷)

۱۲۵. گزینه ۱ درست است.

گزینه ۱ - هر سه شرط نتیجه‌گیری قیاس پیش‌نیازهای آن را دارد و نتیجهٔ آن می‌شود «بعضی ج ب نیست» بررسی سایر گزینه‌ها:

۲- اگر چه شرط اول (سالبه نبودن دو مقدمه) و شرط دوم (حد وسط در هر دو مقدمه علامت منفی نداشته باشد) را داراست اما فاقد شرط سوم است زیرا نتیجه می‌شود «بعضی ج ب نیست» که علامت موضوع و محمول نتیجه با مقدمات یکسان نیست.

۳- نتیجه می‌شود «بعضی الف ج نیست» که علامت محمول در نتیجه مثبت و در مقدمهٔ دوم منفی است. (فاقد شرط سوم)

۴- نتیجه می‌شود «بعضی ج الف نیست» که فاقد شرط سوم است. (درس ۸)

۱۲۶. گزینه ۲ درست است.

گزینه ۲ در قیاس هیچ الف ب نیست هر ج ب است نتیجه می‌شود هیچ الف ج نیست و همهٔ شرایط اعتبار قیاس را دارد.

در گزینه ۱ هر الف ب است حد وسط در هر دو علامت منفی دارد.
در گزینه ۳ هر ب الف است هر ج ب است نتیجه می شود. حد وسط در هر دو مقدمه، منفی و نامعتبر است.
در گزینه ۴ بعضی الف ب است هر ج ب است حد وسط در هر دو مقدمه علامت منفی دارد. (درس ۸)
۱۲۷. گزینه ۱ درست است.

دو قضیه متقابل هیچ کدام از این دو (تضاد و تناقض) نباشند، مثلاً متداخل باشند اما نمی شود همزمان هر دو باشند.
گزینه ۲ و ۳ شرطی حقیقی اند و گزینه ۴ شرطی مانع‌الرفع (درس ۹)
۱۲۸. گزینه ۳ درست است.

مغالطه رفع مقدم است؛ زیرا کسی که دیپلمه هنر ندارد شاید موسیقی بداند شاید نداند که در اینجا نتیجه قطعی گرفته موسیقی نمی داند.
در سه گزینه ۴، ۲ و ۱ دچار مغالطه وضع تالی شده است. (درس ۹)
۱۲۹. گزینه ۳ درست است.

دیدم، «مقدم» است و مشتاق تر شدن، «تالی» است
۱- اگر در نگشایی «مقدم» ز ره بام بیایم «تالی» است.
۲- دری گشوده شود «مقدم» حالم خوب می شود «تالی» است.
۴- این قضیه حملی است نه شرطی. (درس ۹)

۱۳۰. گزینه ۱ درست است.
مغالطه مسموم کردن چاه و تله گذاری، بسیار به یکدیگر شبیه‌اند با این تفاوت که در تله گذاری با بیان صفت و ویژگی مثبت، سعی در تأیید نظر خوش داریم ولی در مسموم کردن چاه، صفتی منفی و ناجور را برای دفع آن نظر ابراز می کنیم. (درس ۱۰)

اقتصاد

۱۳۱. گزینه ۱ درست است.

پنج اشتباه رایج در تصمیم‌گیری عبارتند از: اثرگذاری حقه‌های فروش بر تصمیم‌گیری‌ها - توجه به هزینه‌های هدررفته - بی‌صبری زیاد - اعتماد به نفس بیش از حد یا خود رأی بودن - چسبیدن به وضعیت فعلی
- وقتی غذایی را که سفارش داده‌ایم ولی دوست نداریم را به خاطر پولی که داده‌ایم تا آخرش می‌خوریم، یا دوره آموزشی که ثبت‌نام کرده‌ایم بی‌کیفیت است ولی به خاطر پول پرداخت شده تا آخر ادامه می‌دهیم؛ یعنی به هزینه‌های هدررفته توجه کرده‌ایم.
- زمانی که یک فرد به‌جای صبر در تحصیل و بهره‌مندی از منابع، سراغ کارهای کم‌ارزش می‌رود. یا برای تأمین هزینه‌های مصرف فعلی (خرید ماشین مدل بالا) زیر بار سنگین انواع بدهی می‌رود. اشاره به بی‌صبری زیاد دارد.
- وقتی افراد با چسبیدن به وضعیت فعلی از بررسی گزینه‌های جدید با رویکرد منطقی هزینه - فایده پرهیز می‌کنند. (استفاده از روش‌های سنتی به‌جای روش‌های مدرن) چسبیدن به وضعیت فعلی را نشان می‌دهد. (درس ۳ - ص ۳۱)

۱۳۲. گزینه ۳ درست است.

مرز امکانات تولید به ما اجازه می‌دهد با بررسی جایگاه تولید، امکان یا عدم امکان دسترسی به وضعیت تولید را در بهترین و بدترین حالت ارزیابی کنیم. نقاط زیر مرز امکانات تولید، ناکارا هستند؛ زیرا اقتصاد از بیشترین منابع استفاده نکرده و حداقل مقدار بیشتری از یک کالا می‌توانست تولید کند بدون اینکه تولید کالاهای دیگر کاهش پیدا کنند.
نقاط روی مرز امکانات تولید یعنی شرکت یا کشور از منابع موجود خود بیشترین استفاده را برده و به این اقتصاد کارا می‌گویند.
نقاط خارج از مرز امکانات، با فرض ثابت بودن منابع کشور، غیرقابل دستیابی هستند؛ زیرا کشور منابع کافی برای تولید در آن سطح را ندارد و کشور می‌تواند آرزوی رسیدن به آن‌ها را داشته باشد. (درس ۴ - ص ۳۶، ۳۸ و ۴۰)

۱۳۳. گزینه ۴ درست است.

قرارداد گات بعدها به سازمان دائمی تجارت جهانی تبدیل شده است. پیمان نفتا، پیمان تجارت آزاد در سال ۱۹۹۲ بین کشورهای آمریکا - کانادا و مکزیک بسته شد. اگر اصل مزیت‌های مطلق و نسبی رعایت نشود اول منابع و سرمایه‌ها به بهترین نحو ممکن استفاده نمی‌شود که به نوعی هدررفته آن‌ها محسوب می‌شود. (زیرا منابع کمیاب هستند). ثانیاً با تولید محصولات کمتر و بی‌کیفیت‌تر، رفاه جامعه کاهش می‌یابد. (درس ۷ - ص ۷۳ و ۷۵)

۱۳۴. گزینه ۱ درست است.

الف) یکی از شاخص‌های سنجش وضعیت توزیع درآمد شاخص دهک‌ها است که برای محاسبه آن مردم کشور را به ده گروه جمعیتی مساوی تقسیم می‌کنند و سپس سهم درآمد هر گروه یا دهک را از کل درآمد داخلی کشور مشخص می‌کنند. با محاسبه نسبت دهک دهم به دهک اول در کشورهای مختلف، شاخصی به دست می‌آید که هرچه این نسبت بیشتر باشد توزیع درآمد در آن جامعه نامناسب‌تر است و بالعکس.

$$A \text{ کشور: } \frac{\text{دهک دهم}}{\text{دهک اول}} \Rightarrow \frac{21}{3} = 7$$

$$B \text{ کشور: } \frac{\text{دهک دهم}}{\text{دهک اول}} \Rightarrow \frac{16}{2} = 8$$

$$C \text{ کشور: } \frac{\text{دهک دهم}}{\text{دهک اول}} \Rightarrow \frac{15}{5} = 3$$

در کشور B وضعیت توزیع درآمد ناعادلانه یا نامناسب است؛ زیرا عدد حاصل از این نسبت بزرگ‌تر از دیگر کشورها می‌باشد. در کشور C به دلیل عدد کوچک‌تر شاخص دهک‌ها نسبت به دو کشور دیگر، وضعیت توزیع درآمد عادلانه‌تر و مناسب‌تر است. (ب) در بررسی وضعیت توزیع درآمد، جمعیت کشور به ۱۰ گروه مساوی تقسیم می‌شود، بنابراین جمعیت همه دهک‌ها مساوی و برابر ۱۰٪ کل جمعیت کشور است:

$$A \text{ کشور: } 50,000,000 \times \frac{10}{100} = 5,000,000$$

(درس ۱۱ - ص ۲۴)

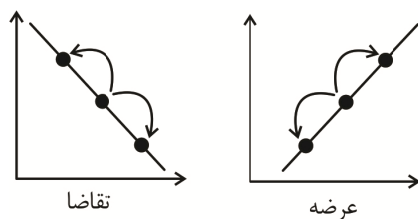
۱۳۵. گزینه ۳ درست است.

بررسی عبارت نادرست:

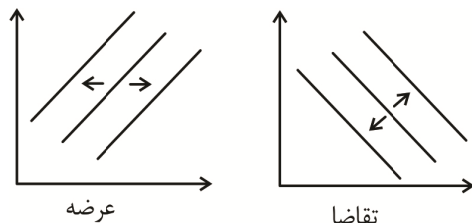
درآمدی که بعد از گذشت یک‌سال برای فرد باقی‌مانده به همراه ارقام مصرفی خریداری شده‌ای که از آن‌ها استفاده نکرده باشد مشمول خمس قرار می‌گیرند که باید محاسبه شده و خمس آن پرداخت گردد. (درس ۱۲ ص ۱۳۸)

۱۳۶. گزینه ۲ درست است.

الف) تغییرات قیمت موجب جابه‌جایی وضعیت عرضه روی منحنی عرضه و تقاضا موجب انتقال این منحنی تقاضا به سمت راست یا چپ خودشان می‌شود.

اما با فرض ثابت بودن قیمت، تغییر سایر عوامل مؤثر بر میزان عرضه و تقاضا موجب انتقال این منحنی به سمت راست و چپ خود خواهد شد.

ب) زمانی که قیمت بیشتر از قیمت تعادلی باشد، مقدار تقاضای مصرف‌کننده نسبت به میزان تولید و عرضه کمتر است، لذا تولیدکننده به منظور جلوگیری از زیان سطح قیمت‌ها را کاهش می‌دهد. بنابراین برای کاهش قیمت‌ها در بازار باید قیمت بیش از ۴۶۵ و مقدار عرضه بیش از ۱,۳۰۰ باشد ولی مقدار تقاضا کمتر از ۱,۳۰۰ باشد.

پ) جدول مربوط به میزان تقاضا و نمودار مربوط به میزان عرضه است. قیمت تعادلی با توجه به مقادیر عرضه و تقاضا (یعنی ۱۲۰ واحد) قیمت ۸,۵۰۰ تومان است. در قیمت ۱۰,۱۰۰ تومان اگر چه تولیدکننده ۱۸۰ واحد کالا تولید کرده، اما فقط قادر به فروش ۷۸ واحد آن است. پس: $10,100 \times 78 = 787,800$ تومان = درآمد

همچنین در قیمت ۵,۲۰۰ تومان مقدار عرضه ۱۲۰ واحد است در حالی که در وضعیت تعادلی مقدار عرضه ۱۲۰ واحد است؛ یعنی:

(درس ۵ - بازار تعادلی کالا)

۱۳۷. گزینه ۴ درست است.

الف) زمانی که قادر هستیم ارزش کالاها را مشخص کنیم یا با تعیین ارزش پول ملی کشورها به پول ملی کشور خود مبادلات آسان تری را انجام دهیم، در واقع از نقش پول به عنوان ابزار سنجش ارزش استفاده کرده ایم.

ب) امروزه اعتماد مردم در به کارگیری پول ملی خود به اعتبار قدرت و توان اقتصادی کشور و سطح تولید که تعیین کننده ارزش پول ملی می باشد صورت می گیرد، یعنی پشتوانه پول های امروزی «توان اقتصادی کشورها» است.

پ) ابتدا قیمت یک مرغ ۲/۵ کیلویی در ابتدای سال ۹۸ را محاسبه می کنیم:

$$\text{شاخص قیمت های قدیم} - \text{شاخص قیمت های جدید} \\ \text{نرخ تورم} = \frac{\text{شاخص قیمت های قدیم}}{\text{شاخص قیمت های جدید}}$$

$$\frac{12}{100} = \frac{98,000 - X}{X} \Rightarrow 12X = 9,800,000 - 100X \rightarrow 112X = 9,800,000$$

$$X = \frac{9,800,000}{112} = 87,500 \text{ تومان}$$

سپس قیمت یک کیلو مرغ را حساب می کنیم:

$$\text{قیمت یک کیلو مرغ} = \frac{\text{قیمت یک مرغ}}{\text{وزن مرغ}} = \frac{87,500}{2/5} = \frac{875,000}{25} = 35,000 \text{ تومان}$$

(درس ۹ - تورم و کاهش قدرت خرید) - (نقش و وظایف پول در اقتصاد - پشتوانه پول - محاسبه نرخ تورم)

۱۳۸. گزینه ۴ درست است.

الف) این کارآفرین با استفاده از ویژگی «نوآوری» کارآفرینان موفق و با توجه به اقلیم منطقه و فناوری های علم کشاورزی، اقدام به پرورش محصولات بدون خاک کرده است. از طرفی او توانایی حل مسئله (بروز مازاد در بازار محصولاتش) را داشته؛ بنابراین از ویژگی «پرانگیزی» برخوردار است. همچنین به کمک ویژگی «یادگیرندگی»، برای تطبیق با شرایط بازار و بازگرداندن مجدد آن به وضعیت تعادل و نیز افزایش تقاضای محصولاتش، برای گروهی از مصرف کنندگان حمل و نقل رایگان در نظر گرفته است. (صفحه ۶)

ب) برای ایجاد این کسب و کار موازی، می توان از انواع شخصی، شرکتی استفاده کرد. البته به دلیل اینکه هدف کارآفرین، بهبود وضعیت اقتصادی اش نبوده و هدف، افزایش بازدهی و استفاده بهینه از تولیدات بوده، کسب و کار تعاونی چندان مناسب نیست. (صفحات ۱۴، ۱۵ و ۱۹)

پ) راه اندازی شرکتها به دلیل پذیرش و عمل به قوانین دولت و نیز نیاز به گرفتن وکیل برای تکمیل اساسنامه و سایر اسناد، پرهزینه هستند. (صفحه ۱۷)

راه اندازی کسب و کار تعاونی شبیه شرکت است ولی در نحوه اداره کرده متفاوت هستند. (صفحه ۱۹)

(فصل اول، درس اول: ویژگی های مشترک کارآفرینان موفق - کسب و کار شخصی، شرکتی و تعاونی)

۱۳۹. گزینه ۲ درست است.

الف) برای محاسبه درآمد کارگاه تولیدی، ابتدا باید هزینه های پنهان و آشکار محاسبه شود و سپس با سود سالانه جمع گردد. بنابراین خواهیم داشت:

دستمزد سالانه کل کارمندان + هزینه سالانه مواد اولیه + دستمزد سالانه کل کارگران = هزینه آشکار سالانه کارگاه

$$\text{تومان} = 534,000,000 = (5,000,000 \times 2 \times 12) + 30,000,000 + (4,000,000 \times 8 \times 12) : \text{هزینه آشکار}$$

تومان $76,800,000 = 384,000,000 \times 20\%$: اجاره سالانه کارگاه در صورت اجاره دادن : هزینه پنهان سالانه کارگاه

تومان $610,800,000 = 534,000,000 + 76,800,000$: کل هزینه ها

تومان $890,800,000 = 280,000,000 + 610,800,000$ = کل هزینه ها + سود : درآمد واحد تولیدی

(صفحه ۸)

(ب)

قیمت هر واحد محصول ÷ درآمد = مقدار محصول → مقدار محصول × قیمت هر واحد محصول = درآمد

واحد $2,227 = 400,000 \div 180,800,000 =$ مقدار محصول

(پ) ویژگی سازماندهندگی در کارآفرینان موجب مدیریت کارآمد منابع و عوامل تولید می‌شود و منجر به تولید کارا می‌گردد؛ بنابراین اقداماتی نظیر صرفه‌جویی و افزایش بهره‌وری مانند پرهیز از استخدام نیروی کار غیرضروری و یا صرفه‌جویی در مواد اولیه و انرژی، مصادیقی از این اقدامات هستند. (صفحه ۹)

(فصل اول، درس اول: ویژگی‌های مشترک کارآفرینان موفق - هزینه‌های تولید، درآمد و سود)

۱۴۰. گزینه ۱ درست است.

(الف)

- عوارض خودرو: عوارض یا بهای خدمات ارائه‌شده از طرف دولت (صفحه ۶۲)

- مالیات بر بطری‌ها و ظروف پلاستیکی: مالیات بر مصرف (صفحه ۶۳)

- مالیات بر محصولات صادراتی: عوارض گمرکی (صفحه ۶۲)

- مالیات بر درآمد املاک: مالیات بر درآمد (صفحه ۶۱)

(ب) منبع تأمین درآمد برای دولت بعد از مالیات، فروش دارایی‌های ملی است. (صفحه ۵۹)

(پ) اگر سود شرکتی دائماً در حال افزایش باشد، متقاضی و خریدار آن نوع سهام زیاد می‌شود و در نتیجه قیمت ثانویه یا بازاری سهام دائماً افزایش می‌یابد. قیمت اولیه همان قیمتی است که شرکت پذیرهنویسی تعیین می‌کند و سهام شرکت برای بار اول به همان قیمت به فروش می‌رسد که این قیمت ثابت است ولی قیمت بازاری یا ثانویه متغیر بوده و به عملکرد و سطح سوددهی شرکت بستگی دارد. (صفحه ۱۵۶)

(ت) دولت در زمان بروز رکود که موجب ایجاد بیکاری دوره‌ای می‌شود، با اعمال سیاست پولی انبساطی و خرید اوراق مشارکت از مردم، سعی در افزایش تولید و کاهش بیکاری دارد. (صفحه ۸۷)

(فصل دوم، درس ششم: ابزارها و منابع تأمین مالی دولت - انواع مالیات‌ها - فصل سوم، درس هشتم: انواع بیکاری - فصل چهارم، درس چهاردهم: قیمت سهام چگونه تغییر می‌کند؟)

۱۴۱. گزینه ۱ درست است.

برای محاسبه تعداد افراد بیکار بر اساس نرخ بیکاری، ابتدا باید جمعیت فعال محاسبه شود. بنابراین خواهیم داشت:

نفر $17,238,000 = 12,000,000 + 5,238,000$: کل افراد زیر ۱۵ سال (چه در جستجوی شغل باشند یا نباشند)

نفر $23,000,000 = 40,238,000 - 17,238,000$: کل افراد زیر ۱۵ سال - کل جمعیت: کل افراد ۱۵ سال و بالاتر

جمعیت غیرفعال - جمعیت افراد ۱۵ سال و بالاتر = جمعیت فعال

نفر $18,500,000 = 4,500,000 - 23,000,000$: جمعیت فعال

بر اساس نرخ بیکاری و جمعیت فعال می‌توان تعداد افراد بیکار و سپس شاغل را محاسبه کرد:

نفر $\frac{222,000,000}{100} =$ جمعیت افراد بیکار $\frac{12}{100} =$ تعداد افراد بیکار $\frac{12}{100} =$ جمعیت فعال $\frac{18,500,000}{100}$

جمعیت بیکار - جمعیت فعال = جمعیت شاغل

نفر $16,280,000 = 18,500,000 - 2,220,000$: جمعیت شاغل

(صفحه ۸۵ و ۸۶) - (فصل سوم، درس هشتم: اشتغال و بیکاری - نرخ بیکاری)

۱۴۲. گزینه ۳ درست است.

(الف) کوتاه‌مدت - فرض‌الحسنه - کوتاه‌مدت - بلندمدت (صفحات ۱۵۴ و ۱۵۵)

(ب) منظور سوال گزینه‌های نادرست است؛ بنابراین:

گزینه (۳) نادرست است؛ زیرا بیکاری تعدادی از نیروهای کار در یک اقتصاد به دلیل تعطیلی بعضی از کارخانه‌های تولیدی موجب انتقال نقطه‌ای از منحنی مرز امکانات به زیر آن می‌شود و نه جابه‌جایی کل منحنی. (صفحه ۸۴)

گزینه (۴) نادرست است؛ زیرا تفاوت در میزان بیکاری در جامعه با احساس عمومی از آن به عواملی به غیر از سنجش نرخ بیکاری مربوط است و نرخ بیکاری اساسی‌ترین شاخص ارزیابی وضعیت اشتغال در کشور است. (صفحه ۸۶)

گزینه (۱) درست است. (صفحه ۱۵۹)

گزینه (۲) درست است. (صفحات ۸۸ و ۸۹)

(فصل سوم، درس هشتم: منابع غیرفعال و منحنی مرز امکانات تولید - چرا بیکاری را بیشتر از آنچه اعلام می‌کنند، احساس می‌کنیم؟ - بیکاری و رکود، چه پیامدهایی دارد؟ - فصل چهارم، درس چهاردهم: سپرده‌گذاری در بانک - بیمه و پوشش خطرپذیری سرمایه‌گذاری)

۱۴۳. گزینه ۴ درست است.

ابتدا نرخ تورم (CPI) را برای کشوری که اطلاعات آن کامل است محاسبه می‌کنیم:

$$B \text{ کشور (Cpi)} := \frac{\text{شاخص قیمت‌های قدیم} - \text{شاخص قیمت‌های جدید}}{\text{شاخص قیمت‌های قدیم}} = \frac{30,780 - 28,500}{28,500} = \frac{8}{100} = 8\%$$

با توجه به نرخ CPI در کشور B، نرخ CPI در کشور A برابر ۱۶ درصد و نرخ CPI در کشور C نیز ۴ درصد خواهد شد؛ بنابراین:

$$A \text{ کشور (Cpi)} := \frac{16}{100} = \frac{37,816 - x}{x} \Rightarrow 16x = 3,781,600 - 100x \Rightarrow$$

$$116x = 3,781,600 \Rightarrow x = 32,600 \text{ دلار} \quad A \text{ در کشور } 2015 \text{ قیمت‌های ابتدای}$$

$$C \text{ کشور (Cpi)} := \frac{4}{100} = \frac{x - 18,900}{18,900} \Rightarrow 4 \times 18,900 = 100x - 1,890,000$$

$$\Rightarrow 75,600 + 1,890,000 = 100x \Rightarrow x = 19,656 \text{ دلار} \quad C \text{ در کشور } 2016 \text{ قیمت‌های ابتدای}$$

(پ) توجه کنید کمتر شدن شاخص قیمت مصرف‌کننده یعنی همان نرخ تورم نسبت به سال قبل (یا دوره قبل) به معنی این نیست که قیمت‌ها کاهش می‌یابند، تا زمانی که در یک جامعه نرخ تورم مثبت باشد همچنان قیمت‌ها افزایش می‌یابند. (درس ۹ - محاسبه نرخ تورم)

۱۴۴. گزینه ۱ درست است.

(الف) در دومین نوع مبادلات تهاتری یعنی مبادله با کالاهای خاص مشکلاتی نظیر عدم تمایل همزمان طرفین و نبود وسیله سنجش ارزش در مبادلات نوع اول تهاتر برطرف شد ولی همچنان وسیله مناسبی برای پس‌انداز و حفظ ارزش یا پولی که فضای کم اشغال کند و همچنین فاسد نشود وجود نداشت، بنابراین در گزینه ۴ قسمت الف نادرست است.

(ب) ساز و کار افزایش نقدینگی ناشی از عملکرد بانک‌ها می‌باشد که در این درس به آن پرداخته نشده است.

(پ) توجه کنید چک همان سپرده دیداری است.

$$\text{میلیون دلار } 930 = \text{حجم شبه پول} \rightarrow 1830 - 900 = \text{چک‌ها} - \text{مجموع ارزش سپرده‌های کوتاه مدت و بلندمدت و دیداری} = \text{حجم شبه پول}$$

$$\text{میلیون دلار } 3,130 = 930 + 2,200 = \text{حجم پول} + \text{شبه پول} = \text{نقدینگی}$$

(درس ۹)

۱۴۵. گزینه ۲ درست است.

(الف) وقف‌نامه‌های باقی‌مانده مربوط به دوران هفت قرن شکوفایی تمدن اسلامی است، همچنین در همین دوران به کارگیری احکام اقتصادی اسلام به‌عنوان پایه قواعد و مقررات اقتصادهای موفق بیانگر نقش و اهمیت اقتصاد اسلامی می‌باشد. ویژگی عمده اقتصاد ایران ۳ در نیمه اول حکومت صفویه، یکپارچگی سیاسی در کنار اقتصادی یکپارچه و مستقل است اما هماهنگ با لایه‌های دینی اجتماعی و فرهنگی کشور است.

بنابراین قسمت الف در گزینه‌های ۱، ۲ و ۴ نادرست است.

(ب) واگذاری بخش‌هایی از کشور به بیگانگان، عدم توجه به سرمایه‌های انسانی و اجتماعی و نظام مالی فرسوده، مربوط به دوران قاجار و دلایل بیماری اقتصاد در این برهه از زمان است. همچنین انقلاب سفید مربوط به دوران پهلوی است که موجب لطمه جبران‌ناپذیر به بدنه اقتصاد روستایی شد. پس قسمت‌های «ب» در گزینه‌های ۲ و ۴ نادرست است.

پ) همه اعضای جامعه در قبال رونق و پیشرفت کشور موظف هستند و باید برای حفظ منافع جامعه و جلوگیری از اتلاف منابع نقش اجتماعی خود را با خرید آگاهانه و هوشمندانه ایفا کنند، این قسمت از سوال در گزینه‌های ۲ و ۳ کاملاً درست است.
ت) تمام موارد به‌جز «سر در گمی در انتخاب بین گزینه‌های متعدد و متنوع» از معایب یک خرید مقایسه‌ای محسوب می‌شوند.
(درس ۱۰ و ۱۳ - مقاوم سازی اقتصاد - خرید هوشمندانه)